БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 190 (16.273) • 14 август 1975 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин

«Оқ олтин»ни олтин қўллар яратади. Ишни шундай ташкил этмоқ керакки, юксак меҳнат унумдорлиги учун, ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларга эришмоқ учун, маҳсулотнинг юқори сифати учун кураш умумхалқ иши бўлиб қолсин.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ҚОРАКЎЛЧИЛАР ЗАФАРИ

Бухоро областининг қоракўлчилари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб, давлатга қоракўл тери сотиш йиллик ва беш йиллик планларини муддатидан илгари адо этдилар. Беш йил мобайнида ана шу қимматли хом ашёдан қарийб тўрт ярим миллион дона тайёрланди. Конимех ва Томди районларининг ихтисослаштирилган «Конимех», Ленин номли, «Коммунизм», «Шофиркон», «Ғиждувон», Свердлов номли совхозларнинг меҳнатчилари ҳар юз совлиқдан 140-150 тадан қўзи олинишини таъминлаб, эришилган муваффақиятга катта ҳисса қўшдилар.

(ЎзТАГ).

Республика механизаторларининг якунловчи йилдаги марраси: машинада 3 миллион тонна!

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ ЙЎЛИ

ҲАР касб эгасининг эзгу орзу-умидлари, мавсумга хос режалари бўлади. Орзу-умидлар ортган сари режалар ҳам улканлашади. Уни рўёбга чиқариш учун янги ўйлар, интилишлар туғилади, ўтган йиллардаги муваффақиятларни такрорлабгина қолмасдан, янада каттароқ зафарлар қучиш, юксакликларга кўтарилиш иштиёқи пайдо бўлади.

Якунловчи йил КПСС XXV съезди арафаси йилидир. Партия олий анжуманини беш йиллик план топшириқларини ҳамма турлари, сон ва сифат кўрсаткичлари бўйича тўла ва ошириб бажариш билан кутиб олиш республикамиз қишлоқ меҳнатчиларининг муқаддас бурчидир. 5 миллион 200 минг тонна пахтамиз съездга муносиб совғамиз бўлади.

Деҳқонларимиз улкан «оқ олтин» хирмонини кўзлаб саккиз ойдан буён далаларда пешана тери тўкиб меҳнат қиляпти. Бугунги ҳосил нишоналарида қадоқ қўлли ишчи, уруғшунос, олим, машинасоз конструктор—ҳамманинг катта ҳиссаси бор, бу ҳисса кун сайин ортяпти. Об-ҳаво инжиқликлари, сув танқислиги ва бошқа табиий офатлар ҳисобга олинадиган бўлса, пахтакорларимиз нечоғли машаққатли, аммо шарафли ишларни қилганликлари аён бўлади.

Ҳосилнинг чўғи яхши, лекин бу ҳали кам. Ҳали юксак социалистик мажбуриятни қоплашга етмайди. Чилла чиқиб, асат кирди. Асат—ғўзангни ясат, деганлар бобо деҳқонлар. Яна бир ой астойдил ишласак, ҳосил ёнига ҳосил қўшсак, уни тезроқ пиширсак хирмонимиз улкан, юзимиз ёруғ бўлади. Шундай қилайлик, азиз пахтакорлар. Август ойида бирор киши, бирорта техника воситаси пайкаллардан чиқиб кетмасин, жавлон уриб, тўла қувват билан ишласин! Вазият шуни тақозо этяпти, ҳосил чўғи, юксак мажбурият шунга чорлаяпти.

Ғўза парвариши нечоғли масъулиятли бўлса, пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўриш масъулияти ундан ҳам ортиқдир. Терим мавсумий иш. Вақтида отини қамчилаган деҳқон ютади, кечиккан деҳқон ютқазади. Ҳаммамиз теримда фурсатдан ютиш тараддудини кўрайлик. Бу борада кечиқишга, сусткашликка йўл қўйишга ҳақимиз йўқ, кечикиш ҳосилга путур етказиш демакдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1975 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарор жанговар программадир. Партия ташкилотлари бу тарихий ҳужжатни ҳар бир қишлоқ меҳнатчисининг онгига сингдирсин, хўжаликларнинг раҳбарларидан йўл қўйилган камчиликларни тезкорлик билан тугатишни талаб қилсин, ҳаммани қўйилган улкан вазифаларни бажаришга сафарбар этсин.

Бир сўзли механизаторларимиз бу йил машиналарда 3 миллион тонна пахта териб бериш кафолотини олдилар. Кўпчилик областлар, районлар, колхозлар ва совхозларда терим техникаси мавсумга шайлаб қўйилди, ҳар бир машинага икки механизатор бириктилди. Халқимизда «Иш қуролинг соз бўлса — машаққатинг оз бўлади» деган мақол бор. Бугун техника воситаларини сифатли ремонтдан чиқарган ва синовдан ўтказган механизаторлар, хўжалик раҳбарлари, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг жойлардаги ходимлари саноқли кунлардан кейин терим бошланганда уялиб қолмайдилар. Пахта ғарамлари бўйи ва энига ўсиб, зафар устига зафар қучадилар.

Қарорда Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Жиззах, Бухоро, Қашқадарё, Наманган ва Сирдарё областларида техника ремонтида юз бераётган ташвишли аҳвол ҳаққоний равишда таъкидлаб ўтилди, бундай нуқсонга бошқа баъзи областларда ҳам йўл қўйилаётгани кўрсатилди. Амударё, Беруний, Чимбой, Жиззах, Шеробод ва бошқа айрим районлардаги колхоз ва совхозларда терим техникасини тайёрлашга ҳали киришилмагани қаттиқ қораланди. Область ва район партия комитетлари йўл қўйилган камчиликларни зудлик билан бартараф этиш чораларини кўришлари керак. Бу йилги ҳосил тақдирини яхши тайёрланган терим машиналари ва ўз ишига моҳир механик-ҳайдовчилар ҳал қилишини унутмаслик лозим.

Техника жиловкорлари олдида тракторларга асбоблар ўрнатишни ва пахта териш машиналари, транспорт тракторлари, прицеплар ва погрузчикларни тайёрлашни шу йил 20 августгача тугаллаш, механик пахта подборшчиклари ва кўрак чувиш машиналарини тайёрлашни 10 сентябргача, кўрак териш машиналарини тайёрлашни 20 сентябргача тугаллашдек шарафли вазифа турибди. Икки сменада ишлашни мўлжаллаб, механик-ҳайдовчиларни тайёрлашни ва пахта териш машиналарига бириктиб қўйишни 20 августда тамомлаш лозим. Айни кезда машина терими учун участкаларни ажратишни ҳам ана шу вақтгача тугаллаш зарур. Бу участкаларни бегона ўтлардан тозалаш ва механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйиш даркор. «Союзхлопкомаш» қуритиш-тозалаш цехларини ремонт қилиш учун зарур эҳтиёт қисмларни етказиб бериши керак.

Бу йил республикамиз далаларида 30 минг терим машинаси ишлайди. Машиналар иш унумини ошириш ва бир меъёрда ишлашини таъминлаш учун айланма майдончалар ҳозирланиши, самолётлар қўнадиган ва учадиган жойлар тайёрланиши, химикатлар вақтида ташиб келтирилиши кечиктириб бўлмайдиган ишлардир. Қайси пайкалларда қачон дефолиация ўтказилиши, терим бошланиши ҳозирдан белгилаб чиқилиши керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати ва Тайёрлаш министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой», область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари пахтанинг сортини яхшилаш, пишиб етилмаган пахтани теришга йўл қўймаслик, «оқ олтин»ни ифлослантирмасликка қаратилган қатъий тадбирлар белгилашлари лозим. Давлатга қатъий пландан ташқари топширилган пахта учун 50 процент қўшимча ҳақ тўланиши ҳар бир механик-ҳайдовчи ва теримчининг онгига сингдирилиши зарур.

Қарорда таъкидланганидек, колхоз ва совхозларнинг меҳнатга қобилияти бўлган бутун аҳолисини теримга сафарбар этиш, ҳар бир механик-ҳайдовчи ва теримчининг кунлик нормасини ошириб бажариши учун социалистик мусобақани бутун чоралар билан кучайтириш партия ташкилотларининг жонажон ишидир. Ҳозирданоқ ана шу масалалар ва дала меҳнатчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар белгилаб қўйилиши керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари, колхоз ва совхозлар пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига жавобан давлатга 5 миллион 200 минг тонна пахта топшириш юзасидан беш йилликнинг якунловчи йили социалистик мажбуриятларининг бажарилишини таъминлайдиган барча тадбирларни кўрадилар, деб ишонч билдирдилар.

Республика партия ва ҳукуматининг қарорига қатъий амал қилиб, пахта йиғим-теримини ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан тез ва соз ўтказиш учун комплекс механизация йўлидан борайлик, механизаторлик касбини уч миллион тонна «оқ олтин» териш билан яна бир карра шарафлайлик!

Турсуной ОХУНОВА — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Чиноз районидаги Киров номли колхоз комплекс механизациялашган пахтачилик участкаси бошлиғи. У бу йилги мавсумда машинада 400 тонна пахта териш мажбуриятини олди.

Жиянқул РУСТАМОВ — механизаторлар карвонбошиси бўлган бу йигит пахтачиликни комплекс механизациялашдаги катта хизматлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга муяссар бўлди. Жиянқул якунловчи йилда Шеробод районидаги Будённий номли совхозда 650 тонна пахтани машинада теришга сўз берди.

ПЎЛАТ ОТЛАР ШАЙЛАНСИН

Деҳқончилик, хусусан пахтачилик ишларига кўз ташлайлик. Ерни экин экишга тайёрлашдан тортиб, ҳосилни йиғиштириб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини зўр қувватга эга бўлган машиналар ва механизмлар бажаряпти. Одамлар эса уларни моҳирлик билан бошқаряпти. Давримиз механизация, химизация даврига айланди. Бу деҳқонларимизнинг бахти. Чунки юкнинг оғирини машиналар кўтариб, манзилнинг олисини ҳам машиналар босиб ўтяпти.

Терим машиналари тобора ҳал қилувчи кучга айланаётганини, кўпчилик хўжаликларда қўл кучи ишлатилмасдан борлиқ ҳосил териб олинаётганини мамнунлик билан қайд этиш мароқлидир. Умуман теримда қўл кучи ишлатилмайдиган, етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси машиналарда саранжом-саришталаб олинадиган фурсат тобора яқинлашмоқда.

1975 йилда механизаторларимиз 3 миллион тонна пахтани машиналарда теришга сўз берганлар. Бу шарафли вазифани бажаришга муносиб ҳисса қўшиш ҳаммамиз ва ҳар биримизнинг халқ, Ватан олдидаги муқаддас бурчимиздир. Бу умумхалқ курашида хотин-қиз механизаторларимиз карвонбоши бўлмоқлари даркор.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети механизатор кадрлар сафини кенгайтириш, дала ишлари, хусусан теримни комплекс механизациялашга ҳар доим катта аҳамият бериб келди ва аҳамият бермоқда. Яқинда матбуотда эълон қилинган республикамизда 100 минг механизатор кадр тайёрлаш ҳақидаги қарор ана шундай эътиборнинг яна бир ёрқин нишонасидир.

Бу йил ҳаммамиз ва ҳар биримиз учун катта синов йилидир. Ҳар биримизга машиналарда терган пахтамизнинг миқдори ва сифатига, умумхалқ ишига қўшган ҳиссамизга қараб баҳо берилади. Шундай экан, ҳар биримиз зиммамизга олган социалистик мажбуриятларимизни шараф билан бажарайлик, халқаро хотин-қизлар йилини меҳнатда муносиб совғалар билан нишонлайлик.

Терим яқинлашяпти, саноқли кунлардан кейин «зангори кема»ларни поёнсиз пахтазорларга киритамиз ва юқори унум билан ишлатамиз. Шунга шаймизми, машиналаримиз сифатли ремонт қилиндими, терим бошланганда доғда қолдирмайдими, икки сменада ишлашга мослаштирилдими, сменадошларимиз биз билан елкама-елка туриб ишлай оладими, дефолиацияни қачон бошлаб, қачон тамомлаймиз, химикатлар, уни сочадиган агрегатлар тайёрми? Шулар ва бошқа шунга ўхшаш муҳим тадбирлар ҳақида зудлик билан ўйлашимиз, камчиликларни тугатиб, теримни уюшқоқлик билан кутиб олишимиз лозим. Ишда қийинчиликлар бўлиши мумкин, уни мардлик билан енгайлик, ҳар дақиқада бўш келмасдан қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилайлик!

Мен бошчилик қилаётган участка пахтакорлари халқаро хотин-қизлар йилини ҳар гектар ердан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш билан кутиб оладилар, пахтанинг ҳаммасини биринчи сортга топширадилар, кўплаб қўшимча устама мукофот оладилар.

Мен бу йил мавсумда машинада 400 тонна пахта тераман, республикамизнинг барча хотин-қиз механизаторларини теримда ўзим билан тенглашишга чақираман.

Бу йил республикамиз механизаторлари 3 миллион тонна пахтани бункерлардан ағдаришга сўз бердилар. Бу жуда катта масъулиятли вазифа бўлиб, барча механизаторларни пўлат отларни шайлаб туришга даъват этади.

Машина теримининг муваффақияти республикадаги барча механизаторларнинг ҳимматига, ғайрат-шижоатига боғлиқ. Ҳозиргача районимиз хўжаликларидаги 400 та терим агрегатидан 320 таси тахт қилиб қўйилди.

Менинг касбим механизатор. Ҳайдов тракторларидан тортиб универсалгача, тележкадан тортиб «Ўзбекистон» маркали пахта териш машинасигача ҳаммасини бошқариб кўрдим. Шуни мамнуният билан айтишим керакки, пахта етиштиришни кўпайтиришда, ҳосилни қисқа вақт ичида териб олишда асосий омил машиналар бўлди. Трактор ёки терим машинасини бошқараётган кишини пахтачиликда ҳақиқий карвонбоши деса бўлади.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, социалистик мусобақанинг қудратли кучи амалда ўз самараларини беряпти. Ўтган йили бригадамиз аъзолари 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 22 центнер ўрнига 42 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтардилар. Давлатга 300 тоннадан ортиқ пахта сотилди.

Мен ўтган йили 600 тоннадан зиёдроқ пахтани «ХН-3,6» маркали «Ўзбекистон» бункеридан бўшатдим. Бригадамизда ҳар бир ишчи ҳисобига 41 тоннадан пахта етиштирдик.

Беш йилликнинг якунловчи йилида биз 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан чўл пахтаси етиштиришга, барча ҳосилни машинада териб олишга сўз бердик. Районимиз механизаторлари ҳам бу йил ҳосилнинг 85-90 процентини машиналар бункеридан тўкишга сўз бердилар.

Бригадамиз ишларидан, ғўзамизнинг аҳволидан гапирадиган бўлсак, ҳосил чўғи бултургига нисбатан анча яхши. Ғўзаларимиз мавж уриб ўсяпти. Ҳар тупида ўрта ҳисобда 15-17 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Чамалаб кўрсак гектар бошига бемалол 50 центнердан ҳосил кўтариш учун ҳамма имконият мавжудлиги аниқланди.

Ҳозиргача барча майдондаги ғўзаларимизни тўрт марта комплекс парвариш қилдик, вақтида озиқлантирдик, қатор ораларини культивация қилдик. Агротехникада узилишга йўл қўйилмади. Ер оби-тобида ишланди. Бу йилги ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб оламиз. Менинг ўзим «зангори кема» бункеридан 650 тонна «оқ олтин» тўкаман, агрегатимни аллақачонлар ремонтдан чиқариб созлаб қўйганман. Режаларимизга кўра пахта тайёрлаш йиллик планини 25 сентябргача, социалистик мажбуриятимизни эса 5 октябрга қадар бажарамиз.

Ўйлайманки, ваъдасига вафодор механизаторларимиз шу улуғвор вазифани уддасидан чиқадилар. Чунки пахтакорлик бизнинг жонажон ишимиз, Ватан ва партия олдидаги олий муқаддас бурчимиздир. Мен шуни айтишни истардимки, келинглар ҳамкасб дўстлар, ўз ҳунаримизни улуғлайлик. Малакамизни тинмай оширайлик. Механизатор деган номни муқаддас билиб, уни ҳамиша шарафлайлик!...

ЎРТОҚ Э. ГЕРЕК ВА ЎРТОҚ П. ЯРОШЕВИЧ ЎРТОҚ А. Н. КОСИГИН БИЛАН УЧРАШДИ

ВАРШАВА, 12 август. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Польша жанубидаги Кросно воеводлигида бўлган Биринчи секретари ўртоқ Эдвард Герек ва ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўрток Петр Ярошевич дўстлик визити билан Польшада меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашдилар.

Улар дўстона суҳбат вақтида Польша Бирлашган ишчи партиясининг VI съезди ва КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган вазифаларга мувофиқ Польшада социалистик қурилиш ва СССРда коммунистик қурилиш муваффақиятлари тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди. Улар ҳар икки мамлакатда келгуси беш йилликдаги социал ва иқтисодий тараққиёт юзасидан ишлаб чиқилаётган планлар тўғрисида, шунингдек Польша Бирлашган ишчи партиясининг VII съездига ва КПСС XXV съездига қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида ҳам бир-бирларига ахборот беришди.

Учрашув вақтида Польша Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошларча ҳамкорликни бундан буён ҳам ҳар томонлама ривожлантириш билан боғлиқ асосий масалалар батафсил муҳокама қилинди. Шу билан бирга мамнуният билан қайд қилиб ўтилдики, кейинги йилларда товар оборотининг тез ўсганлиги, шунингдек 1976—1980 йилларга мўлжаллаб шу ҳақда келишиб олинган аҳдномалар ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорликнинг янги истиқболларини, шу жумладан бу ҳамкорликнинг янги формаларидан, хусусан саноат кооперациясидан фойдаланишнинг янги истиқболларини очиб беради.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXIX сессияси қарорларининг катта аҳамиятга эга эканлиги яна таъкидлаб ўтилди. Бу қарорлар социалистик мамлакатларнинг қардошларча ҳамкорлигини кенгайтиришга, социалистик иқтисодий интеграцияни кучайтиришга ва бу билан уларнинг бирлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Актуал халқаро проблемалар юзасидан ва хусусан Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг тарихий аҳамиятга молик бўлган якунлари юзасидан ҳам фикрлашиб олинди. Бу кенгаш СССР ва бутун социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари тинчлик сиёсатининг катта муваффакияти, реализм ва тинчлик позицияларида турган барча сиёсий кучларнинг ютуғи бўлди.

Учрашув самимий, дўстона вазиятда ўтди ва муҳокама этилган барча масалалар юзасидан томонларнинг фикрлари тамомила бир хил эканлигини тасдиқлади.

А. Н. Косигин ўша куниёқ Жешувдан Москвага жўнаб кетди. Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси давлат байроқлари билан безатилган аэродромда А. Н. Косигинни Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, ПХР Министрлар Совети ҳузуридаги планлаштириш комиссияси раисининг ўринбосари Я. Хринкевич, ПБИП Жешув воеводлик комитетининг биринчи секретари Л. Каторба ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолишди. Кузатиб қолувчилар орасида СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги муваққат ишлар вакили Г. И. Рагулин ҳам бор эди.

Польша қўшинининг фахрий қоровули саф тортиб турди.

• • •

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва ПХР Министрлар Советининг таклифига биноан дўстлик визити билан Польша Халқ Республикасида меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 12 августда Москвага қайтиб келди.

Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда А. Н. Косигинни Ф. Д. Кулаков, И. В. Капитонов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. В. Архипов, Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР министрлари Б. Ф. Братченко, Н. С. Патоличев, В. Д. Шашин, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири М. С. Смиртюков ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Польша Халқ Республикасининг СССРдаги мувақкат ишлар вакили Владислав Наперай ҳам бор эди.

СОВЕТ—ПОЛЬША ҚЎШМА АХБОРОТИ

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин дўстлик визити билан 11-12 августда Польшада бўлди.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек А. Н. Косигин билан учрашиб, суҳбатлашди. Бу суҳбат ўртоқларча самимий вазиятда, тўла ҳамжиҳатлик руҳида ўтди.

А. Н. Косигин ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич билан ҳам суҳбатлашди.

А. Н. Косигинга Польшанинг катта лентали «Хизмат ордени» топширилди. Польша Халқ Республикасининг давлат кенгаши А. Н. Косигинни шу орден билан мукофотлаган эди.

А. Н. Косигин Польшада бўлган вақтида Мелец шаҳридаги авиация заводини бориб кўрди. Бу заводнинг ишлари билан, қишлоқ хўжалик авиацияси учун самолётлар ишлаб чиқариш соҳасида совет корхоналари билан кооперация ҳамкорлиги программасининг бажарилиши билан танишди.

Ишчанлик, дўстлик руҳида ўтган суҳбатлар давомида асосий эътибор шу йил июнь ойида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герекнинг учрашуви натижасида ўзаро келишиб олинган принципиал аҳдномаларга мувофиқ Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги қардошларча алоқалар ва самарали ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш масалаларига қаратилди. Суҳбат қатнашчилари ҳар икки мамлакатда социалистик ва коммунистик қурилиш натижалари тўғрисида бир-бирларига ахборот беришди ва халқаро вазиятнинг актуал масалалари юзасидан фикрлашиб олишди.

Варшава шартномаси ташкилотида ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида икки томонлама, шунингдек кўп томонлама асосда социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва такомиллаштиришга Совет Иттифоқи билан Польша алоҳида аҳамият бераётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Ҳар икки томон Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш муваффақиятли тугаллланганлигидан ғоят мамнун эканлигини билдирди. Бу кенгаш социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг Европадаги бошқа мамлакатлар, шунингдек АҚШ ва Канада томонидан қўллаб-қувватланган ташаббуси натижасида чақирилган эди. Кенгашнинг натижалари Европадаги халқаро муносабатларда турли ижтимоий тузумга мансуб давлатлар ўртасида

(Давоми тўртинчи бетда).

Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚЛАРИ ВА ДОКЛАДЛАРИНИНГ ТЎПЛАМИ

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқлари ва докладларидан иборат «Ҳозирги босқичда КПСС иқтисодий сиёсатининг асосий масалалари тўғрисида» деган икки томлик тўпламнинг иккинчи китобини чиқарди.

Иккинчи том 1970 йил апрель ойининг охиридан бошлаб 1975 йилнинг июнигача бўлган даврни ўз ичига олади. Тўплам материалларида партия иқтисодий сиёсатининг моҳияти, коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичда совет халқи олдида турган иқтисодий вазифаларни ҳал этишнинг аҳамияти ва йўллари атрофлича, ҳамда чуқур очиб берилган.

АМЕРИКА КОНГРЕССИ АЪЗОЛАРИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БЎЛИШИ

12 август куни Кремлда СССР Олий Совети депутатларининг АҚШ конгресси вакиллар палатаси делегациясининг аъзолари билан суҳбати давом эттирилди.

Иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий соҳаларда Совет—Америка ҳамкорлигини ривожлантириш тўғрисида, шу жумладан, ахборот айирбошлаш, туризмни ривожлантириш, маориф, спорт ва санъат соҳасидаги алоқаларни кенгайтириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

• • •

АҚШ конгресси вакиллар палатаси спикери К. Альберт бошчилигидаги шу палата делегацияси 13 августда Москвадан Симферополга жўнаб кетди.

СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси В. П. Рубен, СССР Олий Совети депутатларидан Г. А. Арбатов, Л. М. Замятин, шунингдек АҚШнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Уолтер Ж. Стессел меҳмонларга мамлакат бўйлаб сафар чоғида ҳамроҳлик қилиш учун улар билан бирга жўнаб кетдилар.

(ТАСС).

Далаларнинг шавкатли гвардиячилари, механизатор ўртоқлар! Ватан қўлингизга тутқазган сеҳрли машиналар сизларнинг измингиздадир. Сизлар машиналарда уч миллион тонна пахта териб беришга аҳд қилдингизлар. Гвардиячининг сўзи билан иши бир бўлади. Бутун маҳоратингизни, билимингизни сарфлаб, ҳосил йиғим-теримида ғайрат-шижоат кўрсатишга, йиғим-теримни жуда қисқа муддатларда ўтказишга даъват этамиз.

(Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республикадаги барча колхозчиларга, совхоз ишчиларига, мутахассисларга, коммунистлар ва комсомолларга, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнатчиларига Мурожаатидан).

МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛДАГИ МАРРАСИ: 3.000.000 ТОННА

МАШИНА—

КАРВОНБОШИ

Ҳозирги вақтда пахтачиликни машиналарсиз тасаввур этиш мумкин эмас. Янги ерлар ўзлаштириб, сув чиқаришдан тортиб, ҳосилни териб олишгача бўлган ишларни зўр қувватга эга бўлган машиналар ёрдамида бажармоқдамиз. Ҳосилдорликни ошириш, ялпи пахта етиштиришни кўпайтиришнинг асосий омили ҳам машиналардир.

Машиналар ишбилармон кишилар қўлида бўлса, тўла қувват билан ишлайди, агротехника қоидалари изчиллик билан амалга оширилади, кўп ҳосил тўпланади, терим тез ва соз ўтказилади. Бу йил айнан шундай қилинмоқда. Буни бизнинг бригадамиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

85 гектар майдонда ғўза ўстирмоқдамиз. Баҳор инжиқликларига қарамай кўчатлар сонининг бир текис бўлишини таъминладик, парваришни кучайтириб, ҳозирдаёқ ҳар туп ғўзада 10-12 та бўлиқ кўсак ҳосил қилдик. Шунга қарамай парваришни мунтасил давом эттирмоқдамиз, чопиқ тракторларини унумли ишлатяпмиз, қишлоқ хўжалик зараркунандаларини қириб ташладик. Бегона ўтларни йўқотганимизга кўп бўлди.

Чамалаб кўрсак ғўзаларнинг ҳолати яхши. Лекин ҳосил талаблар даражасида эмас. Август ойи охиригача ҳар туп ғўзада яна камида 10-12 та бўлиқ кўсаклар яратишимиз зарур. Шунда социалистик мажбуриятимизни бажаришга замин яратган бўламиз.

Теримга тайёргарлик ишларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг яқинда эълон қилинган қарори асосида олиб бормоқдамиз. Пахта териш машиналарининг ремонти тугалланмоқда, бошқа хил техника воситалари ҳам шайлаб қўйилмоқда, дефолиация ўтказишга тараддуд кўряпмиз. Пахта пунктлари эса «оқ олтин»ни қабул қилишга аллақачон тайёрлаб қўйилди.

Биз ҳосил тақдирини механизаторлар ва сувчилар ҳал қилишини яхши биламиз. Сувчиларимиз ҳам механизаторларимиз яхши ишлашди. Энди юкнинг оғири механик ҳайдовчилар зиммасига тушишини ҳам яхши тушунамиз. Меҳнат билан етиштирган ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»ларда териб олишимиз керак. Биз икки механизатор ўзаро маслаҳатлашиб, бригадамиз далаларида етиштирилган ҳосилнинг камида 90 процентини машиналарда теришга сўз бердик. Бошқа механик ҳайдовчиларимиз ҳам ана шундай юксак мажбуриятлар қабул қилдилар. Йигит сўзидан, арслон изидан қайтмайди. Якунловчи йилда теримда машиналар ҳукмронлигини таъминлаймиз. Зиммамизга олган мажбуриятларимизни шараф билан бажарамиз.

И. ЯНГИБОЕВ, С. САФАРБОЕВ,
Амударё районидаги Ленин номли колхознинг механик ҳайдовчилари.

ҲАМИША ОЛДИНДА

Йил пахтачилик йили келди. Гарчанд баҳорда ва ёзда сув танқислиги юз берган бўлсада ҳалол меҳнат билан бу қийинчиликни енгдик. Пахтаки меҳнат билан бунёдга келадиган бўлса, бундан қочмадик, аксинча кунларни тунларга улаб пешана тери тўкдик. Чопиқчилар, сувчилар жонбозлик кўрсатишди, биз механизаторлар карвонбоши бўлдик. Бугун меҳнатимизнинг маҳсулини кўриб турибмиз. Бригадамиз бўйича 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарамиз. Бунга заррача шубҳа йўқ.

Шу кунларда ғўза парвариши авжида. Культивацияни сифатли ўтказяпмиз. Тракторларга тўсиқлар ўрнатганмиз, бирорта шох ёки ҳосил нишонасининг нобуд бўлишига йўл қўймаяпмиз, йўл қўйишга ҳақимиз ҳам йўқ. Ҳар туп ғўзада 10 тадан зиёд кўсак бунёдга келтирдик, ҳар тўрт-беш кунда ғўзаларнинг ҳар туп шохида битта-иккита, ҳатто учтадан кўсаклар юз кўрсатяпти. Энди парваришни кучайтириш билан кўсакларнинг вазнини оширмоғимиз, тезроқ очилишини таъминламоғимиз керак. Август ойи охиригача ҳар туп ғўзада 20 тадан ортиқ тўқ кўсаклар бўлишига эришамиз.

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг яқинда эълон қилинган қарорида пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўриш, бу ишни қисқа фурсатда уюшқоқлик билан ўтказиш зарурлиги таъкидланди. Бу қарор биз пахтакорлар учун жанговар программадир. Ғўза парваришини кучайтириш билан теримга ҳам яхши тайёргарлик кўряпмиз. Август ойи охиригача ҳамма майдонларда яна икки марта парвариш ўтказамиз.

Мен ўн етти йилдан буён механизаторлик қиламан. Ўтган йили машинада 370 тонна пахта тердим, якунловчи йилда эса 400 тонна пахта тераман деб сўз бердим. Терим машинамни мавсумга тахт қилиб қўйдим дефолиация ўтказилиб, байроқча кўтарилиши билан иш бошлайман. Мен билан бир сафда хизмат қилаётган Саъдулла Гулмирзаев, Облоқул Бобоев, Чори Раҳмонов каби механизаторлар ҳам парваришни сира сусайтирмаган ҳолда машина теримига яхши тайёрланмоқдалар.

Беш йилликни республикамиз бўйича машиналарда 3 миллион тонна пахта териш билан якунлашимиз керак. Бу давлат аҳамиятига эга бўлган ишга муносиб ҳисса қўшиш ҳар бир механизаторнинг муқаддас бурчи, шарафли ишидир. Совхозимизда механизаторлар мусобақасини ташкил қиламиз, ҳар биримиз тежамкорлик билан иш тутиб, кўп ва юқори сорт пахта териш учун астойдил курашамиз. Вазиятни ҳисобга олиб, кечалари ҳам пахта терамиз. Республикамиз бўйича машиналарда 3 миллион тонна пахта терилиб, умуман эса она-Ватанга 5 миллион 200 минг тонна «оқ олтин» тайёрланиб, ғалаба рапорти берилмагунча чарчаш нималигини билмай ғайрат билан меҳнат қиламиз.

Хонкелди ХОЛИҚОВ,
Косон районидаги «Ленинград» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

Бобошер ШОВХИЕВ — меҳнатсевар бу йигитга пахтачиликни ривожлантиришдаги катта хизматлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди, у СССР Олий Совети депутатлигига сайланди. — Бу иззат-ҳурматнинг ҳаммаси машиналар туфайлидир, — дейди Бобошер,— якунловчи йил пахта теримида машинанинг қудратини яна бир карра намойиш этаман. Пахтачи районидаги Калинин номли колхозда унинг издошлари кўпаймоқда.

Тойбиби БОБОНАЗАРОВА — Қизилтепа районидаги К. Маркс номли колхоз механизаторлари бу дала лочинининг машина теримидаги ишларидан ибрат олмоқдалар. Тойбиби касбини шарафлаш учун курашади, машинасини усталик билан бошқаради, бекор туришига йўл қўймайди. Ҳар йили «зангори кема» иш унумини 70—80 тонна ошириб, юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Бу йил ҳам шундай қиламан демоқда.

Аҳмаджон ВАЛИЕВ — Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз комплекс механизациялашган пахтачилик бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Бригада аъзолари бу йил ҳар бир ишловчи ҳисобига 85 тоннадан пахта етиштириш ва ҳамма ҳосилни «зангори кема»ларда териб олишга азму қарор қилдилар.

Муҳаммаджон ҚЎЧҚОРОВ — Қува районидаги Димитров номли колхознинг моҳир механизатори. У ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан терим машинасини мавсумга шайлаб қўйди. Бу йил ўзи бошқарадиган кеманинг иш унумини ўтган йилдагидан 50 процент ошириш ниятидадир.

ҚЎЛЛАРИМ РУЛДА

Касбим механизатор, бу билан ҳақли равишда фахрланаман. Қишлоқ хўжалик машиналарининг ҳамма маркасини бошқариб кўрдим. Пахта териш машинасига тенг келадиган техника воситаси жаҳонда йўқ десам муболаға бўлмайди. Олимларимиз, инженер-конструкторларимиз яратиб берган хилма-хил пахта териш машиналари дардимизга дармон бўлаётир. Шу машиналар туфайли пахтадан йил сайин юқори ҳосил етиштирмоқдамиз. Масалан, бригадамиз бўйича ўтган йили гектаридан 50 центнердан пахта хирмони кўтардик.

Бу йилги маррамиз 55 центнер! Йил бошидан буён астойдил меҳнат қиляпмиз. Шу кунга қадар пахта майдонларида беш марта чуқур культивация ўтказдик, ҳар туп ғўзада 8-10 та бўлиқ кўсак бунёдга келтирдик. Зараркунандаларнинг ҳосилга путур етказишига йўл қўймадик. Бунда ҳам пуркагич ва чанглаткич агрегатлари жонимизга оро кирди.

Пахта теримини тобора кўпроқ машиналаштиряпмиз. Ҳар йили ялпи ҳосилнинг қарийб 80 процентини машиналарда терардик. Бу йил эса камида 95 процентини «зангори кема»ларда териб олишни кўзда тутмоқдамиз. Шунга яраша тараддуд кўриб қўйдик. Машиналаримиз ва бошқа механизмларимиз мавсумга шай. Механизаторимиз М. Ражабов бултур бункердан 200 тонна пахта тўккан эди. Бу йил 300 тонналик маррани кўзлаб турибди. Ўзим партиямизнинг XXV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, мавсумда 600 тонна пахта териш мажбуриятини олдим. Сўзимнинг устидан чиқаман.

Шуни ҳам айтиш керакки, колхозимизда машина теримига тайёргарлик ишлари тугалланмоқда. 20 дан зиёд машина ремонтдан чиқарилиб қўйилди. 30 га яқин тележка ва пахта ташийдиган тракторлар ремонти ҳам тугалланди. Биз бу йил машиналар қувватидан оқилона фойдаланиб, ҳар куни йиллик планнинг 8-10 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрлашга эришамиз.

Ҳозир чеканкани тугалладик, зарур топилган карталарда такрор чеканка ўтказмоқдамиз. Ғўзаларнинг баргини сунъий усулда тўктириш учун ҳамма чораларни кўриб қўйдик. Мен бошчилик қилаётган бригадада, шунингдек Баҳром Сафаров, Раҳмонқул Абдиев, Музаффар Камолов бошлиқ 45 центнерчи бригадаларда биринчи бўлиб машина теримини бошлаймиз. Теримни уюшқоқлик билан ўтказамиз. Ўтган йилнинг тажрибаси кўрсатдики, кунига йиллик планнинг 10 процентидан ошириб пахта тайёрлаш мумкин. Бу йил ҳам шу йўлдан борамиз ва йиллик планимизни узоғи билан 20 иш кунида, мажбуриятимизни эса бир ойда бажарамиз. Пахтанинг қолган қисмини охирги граммигача нобуд қилмай йиғиб-териб оламиз, шу мақсадда барча турдаги агрегатлардан унумли фойдаланамиз. Теримда қўл кучи ишлатмасликни бош вазифа қилиб қўйганмиз.

Обида ҲАМРОЕВА,
Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг республикада хизмат кўрсатган механизатори, республика Олий Советининг депутати.

СИНОВ ЙИЛИ

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг ғамхўрликлари туфайли кейинги йилларда пахтачиликни ихтисослаштириш, химиялаштириш соҳасида катта тадбирлар амалга оширилди, механизациялаш борасида мисли кўрилмаган ютуқларга эришилди. Эндиликда пахтачиликнинг беш омили — ер, сув, ирригация-мелиорация, химизация ва комплекс механизация колхозлар ва совхозлар ишлаб чиқаришининг таркибий қисмига айланди. Оз меҳнат ва маблағ сарфлаб кўп, сорти юқори, таннархи арзон пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш учун кураш умумхалқ ишига айланди.

Республикамизда янги ерларни ўзлаштириб қишлоқ хўжалик оборотига киритиш, бўз ерларга сув чиқариб, экинлар экиш ва юқори ҳосил олиш, пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиш йўли билан тупроқ унумдорлигини ошириш вазифалари муваффақиятли ҳал этилмоқда. Янгидан пахтачилик, чорвачилик, шоликорликка ихтисослаштирилган хўжаликлар ташкил этилмоқда. Бу ишларга давлат йўли билан катта маблағ сарфлангани ҳолда маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш йўли билан унинг ўрни тезда қопланмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз ўзбек пахтакорлари ҳақида кун сайин оталарча ғамхўрлик қилмоқдалар. Қатъий пландан ташқари топширилган пахта харид нархи 50 процент оширилди. Республикамиз пахтакорлари бу имтиёздан 300 миллион сўм қўшимча даромад оладилар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ғамхўрликка амалий иш билан жавоб беришимиз керак. Якунловчи йилда она-Ватанга 5 миллион 200 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш ана шу жавобнинг ёрқин намунаси бўлади.

Пахтакор деҳқонларимиз йил бошидан буён астойдил пешана тери тўкиб меҳнат қилмоқдалар. Табиат инжиқликлари, сув танқислиги, ҳашаротларнинг кўпайиши ва бошқа табиий офатлар уларнинг иродасини бука олмади, ҳамма жойда мўл ҳосил етиштириш учун зарбдор юриш бошланди. Бугун халқ курашининг самарасини кўриб турибмиз. Колхоз ва совхозларимизда юксак социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада юқори ҳосил тўпланмоқда. Лекин бу билан чекланмаслигимиз керак. Барча куч ва техника воситаларини сафарбар этиб, ғўза парваришини пахта йиғим-терими бошлангунча давом эттиришимиз лозим.

Август ҳосилга ҳосил қўшиладиган ой эканини пахтакорларимиз яхши биладилар. Яна бир ғайрат қилсак, юз бераётган қийинчиликларни ҳалол меҳнат билан енгсак, зиммага олинган мажбуриятимизни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирамиз. Август ойининг қолган кунларида ҳамма жойда трактор культивацияси қизғин давом эттирилиши, бегона ўтлар, ҳашаротлар бутунлай йўқотилиши, ғўзалар серҳосил ва машинабоп қилиб ўстирилиши лозим. Бу ойда бирорта ишчи кучи ёки техника воситасининг пайкаллардан чиқиб кетишига йўл қўймаслик зарур.

Якунловчи йилда республикамиз механизаторлари олдида улкан вазифалар турибди, улар машиналар бункеридан 3 миллион тонна дурдона тўкишлари керак. Бу тўла бажариш мумкин бўлган вазифадир. Ўтган йили машиналарда 2 миллион 715 минг тонна пахта терилди, унумдор пахта далаларимизда 28 мингта терим машинаси ишлади. Ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унуми ўртача 102 тоннани ташкил этди. Ёки тайёрланган ялпи пахтанинг 51 проценти «зангори кема»ларда саранжомлаб олинди. Шу фактнинг ўзи кўрсатадики, механизаторларимиз бой тажриба тўпладилар, якунловчи йил топширикларини бажариш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар.

Машина терими илғорлари ҳақида гап борганда Пахтакор, Задарё, Учқўрғон, Иштихон, Ильич, Оқолтин, Боёвут, Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ районларининг номини фахр билан тилга оламиз. Бу районларнинг дала гвардиячилари етиштирилган ялпи ҳосилнинг 80 проценти ва ҳатто ундан кўпроқ қисмини машиналарда териб бериб, «зангори кема»лар деҳқонларимизнинг чинакам мададкори, суянган тоғи эканини амалда исбот этдилар. Илғор районларимиз якунловчи йилда ҳам машина теримининг байроқдорлари бўлиб қоладилар деган умиддамиз.

Босиб ўтилган йўлга назар ташласак қуйидаги кўз қувонадиган рақамларни кўрамиз. 1971 йилда республикамиз бўйича машиналарда 1 миллион 837 минг тонна пахта терилган бўлса, ўтган йили, юқорида таъкидланиб ўтилганидек, машиналарда 2 миллион 715 минг тонна пахта терилди, айрим хўжаликларнинг кўрсаткичлари эса бундан ҳам юқори бўлганини мамнунлик билан қайд этамиз.

Задарё районидаги «Гулбоғ», Учқўрғон районидаги Ленин номли, Шўрчи районидаги «Ўзбекистон», Боёвут районидаги Пушкин номли совхозларнинг азамат механизаторлари ҳар дақиқадан унумли фойдаланиб, ялпи ҳосилнинг деярли ҳаммасини машиналарда териб бердилар. Ильич районидаги «Правда», Сирдарё районидаги «Маллик», Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхозларнинг коллективлари ҳам ана шундай юксак кўрсаткичларга эришдиларки, бу билан улар машиналарда кўп ва тоза пахта теришнинг ўзига хос мактабини яратдилар.

Колхозларимизда теримни машиналаштириш борасида ҳам кўп ишлар қилинди. Ҳар бир машинанинг иш унумини ошириш, теримни қисқа фурсатда ўтказиш, вақтдан ютиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш кун тартибидаги асосий масалалардир. Норин районидаги «Коммунизм», Учқўрғон районидаги «Москва», Иштихон районидаги «8 Март», Бўка районидаги «Коммунизм», Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Гулистон районидаги «Коммунизм» колхозлари ана шу масалаларни муваффақиятли ҳал қилиб, механизация хўжаликларга нечоғли катта фойда келтиришини амалда исбот этдилар.

Теримни машиналаштиришдаги ютуқларимиз катта. Шуни ҳам унутмаслик керакки, биз бугуннинг нафаси билан яшаётган бўлсак ҳам келажак порлоқ, истиқболларни кўзлаб иш тутмоғимиз керак. Пахтачиликни комплекс механизациялаш бош масала бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Механизация кўп ва сорти юқори пахта етиштиришнинг асосий негизидир.

Пахтакорларимиз ўз қурултойларида якунловчи йилда машиналарда 3 миллион тонна пахта териш ҳақида юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар. Бу жонажон Коммунистик партиямиз, Совет ҳукуматимиз ва халқимиз олдида катта синовдир, синовдан муваффақиятли ўтиш эса дала гвардиячилари аталмиш механизаторларимизнинг муқаддас бурчидир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев механизаторларни қишлоқда марказий фигура деб атади, «Зангори кема»ларнинг капитанлари бу шарафли номни оқлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, машиналарда уч миллион тонна «оқ олтин» териб ишончни оқлайдилар.

Якунловчи йилда унумдор пахта далаларимизда 30 мингга яқин терим машинаси ишлаши кўзда тутилмоқда. Ҳар бир машинада камида 110 тонна пахта терилади. Шу кунгача мавжуд терим машиналарининг деярли 80 проценти ремонтдан чиқарилиб, мавсумга шайлаб қўйилди. Қолган қисмини шайлаш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда. Ремонтни тезлаштириш мақсадида колхозлар ва совхозлардаги устахоналарда иш икки сменада ташкил этилмоқда, уста токарлар, слесарлар, механиклар, механик-инженерлар ва ремонтчиларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилмоқда, эҳтиёт қисмлар келтирилмоқда. Муҳим вазифа бу муҳим ишни тез кунда сифатли қилиб тугаллаш, терим машиналарини пайкаллар бошига саф қилиб қўйишдан иборат.

Айни кезда бошқа техника воситаларини шайлашни ҳам кучайтирмоғимиз керак. Кўсак узадиган, кўрак чувийдиган, тўкилган пахтани ташийдиган механизмлар ҳам шу кунларда қўлдан чиқарилиши лозим. Машиналарни тўхтовсиз ишлатиш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун тележкалар ва юк ташиш машиналарини ҳам бирма-бир кўздан кечириб, «зангори кема»лар ёнига қўйиш сира кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

Қатор областларда терим машиналари ва механизмларни мавсумга тайёрлашда катта ишлар қилинди. Андижон, Тошкент, Самарқанд ва Сурхондарё областларида ремонт ишлари айниқса тезкорлик билан олиб борилмоқда ва меъёрига етказилмоқда. Ремонтдан чиқарилган ҳар бир машина, механизм ва агрегат синовдан ўтказилиб, нуқсонлари бартараф этилмоқда. Механизатор кадрлар сафини комплектлаш ишлари тугалланмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, бу областларнинг партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг жойлардаги органлари бу йил ҳамма маркадаги машиналарни узлуксиз икки сменада ишлатиш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Қатор районларимизда ремонт ишлари тугалланди. Қуйи Чирчиқ, Сирдарё районларининг ремонтчилари биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. Ўрта Чирчиқ, Избоскан, Марҳамат, Ворошилов, Денов, Ромитан, Свердлов, Ульянов ва Нарпай районларининг ремонтчилари рапортга имзо чекиш арафасида турибдилар. Ремонтда сифат масаласига алоҳида эътибор берилмоқда. Бунда кўзда тутилган мақсад терим давомида бирорта машинанинг сабабсиз бекор туриб қолишига йўл қўймасликдир.

Пахта ташишга 80 мингтадан зиёд тележка қўйилади. Умуман республикамиз бўйича ҳамма маркадаги техника воситалари ремонтини узоғи билан 20 августгача тўла тугаллаш муҳим ишдир. Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг қарори билан бу йил 100 мингта механизатор тайёрлаш вазифаси белгиланди. Бу вазифа жойларда изчиллик билан адо этилмоқда. Шуниси қувончлики Халқаро хотин-қизлар йилида жуда кўп колхозчи хотин-қизларимиз, совхозларимизнинг ишчилари механизаторлар сафидан муносиб ўрин оладилар. Илғор механизатор хотин-қизларни мукофотлаш учун катта маблағ, қиммат баҳо саноат моллари ажратиш кўзда тутилмоқда. Социалистик мусобақага ҳар 10 кунда якун ясаб борилади.

Колхоз ва совхозларимиз кўплаб янги пахта териш машиналари ва бошқа техника воситалари олдилар. Уларнинг қувватидан фойдаланишни яхшилаш билан мавжудларининг «умри»ни узайтириш чораларини кўришимиз керак. Ҳар бир машинага белгиланган норма бажарилгандагина ялпи юксалишга эришилади. Бу йил механизаторлар сафидан ўрин олган 20.700 кадрнинг унумли ишлаши ҳақида ҳам ғамхўрлик қилмоғимиз даркор. Пахта терими бошлангунча яна кўплаб механизаторлар тайёрланади ва 100 минг механизатор тайёрлаш ҳақида топшириқ бажарилади.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатдики, машиналарни моҳирлик билан бошқаришга қодир 64.400 устоз механик-ҳайдовчи икки сменада астойдил ишлаганда ҳар куни йиллик планнинг 7-8 проценти ва ундан ошириб пахта тайёрлашимиз мумкин ва лозим.

Жойлардан олинган ахборотларга асосланиб шуни айта оламизки, якунловчи йилда бир ярим миллион гектар майдонда машина терими ўтказилади. Машиналарга йирик, юқори ҳосилли карталар ажратилмоқда, карталарнинг бош қисмига махсус белгилар қўйилмоқда, механизаторлардан ким қайси картанинг пахтасини териб бериши олдиндан белгилаб чиқилмоқда. Ҳамма терим машиналари группа усулида ишлатилади.

Шуни ҳам унутмаслигимиз керакки, 400 минг гектар майдонда уруғлик пахта етиштирилмоқда. Ана шу майдоннинг ҳосили дастлаб қўлда терилади, белгиланган топшириқ бажариб бўлинганидан сўнг эса машиналар ишга солинади.

Пахтакор деҳқонларимиз шу кунларда мутахассислар билан ҳамкорликда йиғим-теримга тайёргарлик билан боғлиқ бўлган бошқа ишларни ҳам тезкорлик билан тугаллашлари лозим. Жумладан, дефолиация ўтказиш учун химикатларни ташиб олиш, агрегатларни шайлаш, йўл-кўприкларни тузатиш, тарозилар ҳозирлаш, хирмон жойлар қилиш, граждан авиацияси самолётларига майдончалар ажратиш ишларига алоҳида эътибор бериш лозим.

Машиналарда уч миллион тонна пахта териш ҳақидаги улкан топшириқни жанговар сафарбарлик руҳида ўтказиш ва зўр қувонч билан она-Ватанга ғалаба рапорти беришга пухта тайёргарлик кўриш ҳаммамизнинг муқаддас ишимиздир.

А. УРКИНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида сабзавот, картошка ва полиз экинлари маҳсулотлари тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 11 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — тайёрланган сабзавот, учинчи стун — полиз экинлари маҳсулотлари (халқ хўжалик планига нисбатан процент ҳисобида).

Сурхондарё	88,0	53,4
Андижон	67,3	11,9
Фарғона	58,4	29,3
Қашқадарё	45,0	29,9
Бухоро	40,0	36,6
Тошкент	39,4	17,8
Наманган	39,0	26,7
Самарқанд	29,7	13,9
Хоразм	24,3	12,0
Жиззах	24,2	4,6
ҚҚАССР	22,3	2,1
Сирдарё	18,8	4,7
Республика бўйича:	42,7	15,5

ЧЕКАНКА ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида ғўза чеканкасининг бориши ҳақида 1975 йил 13 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — жами чеканка қилинган майдон (процент ҳисобида); учинчи стун — механизация ёрдамида чеканка қилинган майдон (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

СИРДАРЁ	100,0	76,0
ТОШКЕНТ	100,0	44,6
НАМАНГАН	100,0	13,7
ЖИЗЗАХ	100,0	84,6
Андижон	94,8	5,5
Сурхондарё	94,6	56,0
ҚҚАССР	89,9	—
Хоразм	88,6	3,2
Фарғона	71,5	52,4
Бухоро	46,3	57,3
Қашқадарё	32,3	2,4
Самарқанд	13,7	—
Республика бўйича:	75,5	41,3

ДЕҲҚОН ҚАНОТИ

МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛДАГИ МАРРАСИ: 3.000.000 ТОННА

КАСБГА САДОҚАТ

Хўжалигимиз 900 гектар майдонда пахта етиштиради. Кузги шудгордан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини машиналар гарданига ортганмиз. Бу йил хўжалигимиз бўйича 40 центнерлик хирмонни мўлжаллаб турибмиз. Давлатга 3,5 минг тонна пахта сотамиз. Шундан 2 минг тоннасини машиналарда териб оламиз. Ҳар бир агрегат билан ўртача 350 тонна пахта теришни кўзлаяпмиз.

Механизаторларимиз ўтган йили ялпи ҳосилнинг 60 процентини бункерлардан тўккан эдилар. Бу йил камида 70 процент ҳосилни машиналарда териб олмоқчимиз. Мавжуд терим машиналарининг ҳаммасини барвақт қўлдан чиқариб қўйдик. Айниқса 6 та «Ўзбекистон» маркали машина ремонтига алоҳида аҳамият бердик. Техника ремонтини муваффақиятли тугаллашда М. Аҳмедов, Қ. Сотволдиев, А. Каримов каби механиклар ва инженерларнинг хизматлари катта бўлди.

Энди терим мавсумида қиладиган ишларим ҳақида икки оғиз сўз: бу йил ярим минг тонна пахтани бункердан тўкишга қатъий аҳд қилдим. Бу ўтган йилдагидан 100 тонна кўп демакдир. Ҳамкасабаларим бўлмиш бошқа механик-ҳайдовчилар ҳам янги марраларни кўзлашмоқда. Турсунбой Бойматов 400 тонна пахта териб бераман деди. У 110 гектар ердаги ғўзани парвариш қилган эди. Шунча майдоннинг пахтасини ҳам ўзи териб беради. Муроджон Орипов эса иш унумини янада кўтармоқчи. Хуллас, колхозимизда 300-400 тонначи механизаторлар сафи ўтган йилдагидан анча кенгаяди.

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатдики, терим машиналарининг унумли ишлаши учун яхши шароит яратилганида кутилган натижага эришиш мумкин. Биз терим бошланишидан олдин карталарнинг икки четидан машиналар айланадиган майдончалар ҳозирлаймиз, ўқариқлар, шох ариқлар ва марзаларни текислаймиз. Шундай қилинганда, «зангори кема»лар пайкалларда бир текисда сузади, пахтанинг эгатлар орасига тўкилиши камаяди.

Яқинда колхоз правлениеси ва партия ташкилоти барча механизаторлар ва мутахассислар иштирокида йиғилиш ўтказди. Бунда йиғим-терим мавсуми ва унда механизаторларнинг иштироки масаласи муҳокама қилинди. Бир сўз билан айтганда, колхозимизда техникани терим мавсумига тайёрлаш яхши бораётганидан ҳаммамиз хурсанд бўлдик. Бинобарин, мавсумда оғир меҳнат талаб қиладиган ишга техникани тўла сафарбар этиш кони фойда деган гап. Хўжалигимизнинг кўплаб маблағини тежаб қоламиз.

Колхозимизга 8 та янги прицеп сотиб олдик. Этаклар, тош-тарозилар ҳам тайёрлаб қўйилди. 9 та асфальтланган хирмон жой пахта қабул қилишга тайёр. Бутун ғайратимизни сарф этиб, машинада пахта териш ҳақидаги социалистик мажбуриятимизни бажарамиз, республикамиз бўйича «зангори кема»ларда 3 миллион тонна пахта терилишига муносиб улуш қўшамиз.

Н. АҲМЕДОВ,
Фарғона районидаги Ленин номли колхоз механик-ҳайдовчиси.

Хонкелди ХОЛИҚОВ — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Косон районидаги «Ленинград» совхозида ўн етти йилдан буён «зангори кема»ни бошқариб келаётир. Уз машинасини унумли ишлатиб, пахтакорларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилаётир. Унинг якунловчи йилдаги марраси — 400 тонна! Машинасини мавсумга шайлаб қўйди.

Мукаррам ФУЗАИЛОВА — Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси. У ўн йилдан буён терим машинасини бошқаради, ҳар йили суръатга суръат қўшади. Якунловчи йилда «зангори кема» бункеридан камида 350 тонна дурдона тўкаман, деди механизаторларнинг район кенгашида.

Муҳтарам ЭШОНҚУЛОВА — Китоб районидаги К. Маркс номли колхознинг механизатори. Чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини машиналар ёрдамида бажаради. Кўп ва юқори сорт пахта теришда механизаторлар отрядига моҳирлик билан бошчилик қилаётир. Жонкуяр механизатор бу йил ҳар қачонгидан кўп пахта термоқчи.

Раҳмон САННИБОЕВ — узоқ йиллардан буён Иштихон районидаги «8 Март» колхозида механизатор бўлиб хизмат қилади, социалистик мусобақада ғолибликни эгаллаб келмоқда. Жонкуяр механизатор якунловчи йилни бир терим машинаси билан икки терим машинасининг ишини бажариш билан якунлаш мажбуриятини олди.

ҲОСИЛ ПОСБОНЛАРИ

Халқимиз агрономларни ҳосил посбонлари деб атайди. Бу гапда жон бор. Чигит ерга қадалгандан тортиб, ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасида агрономларнинг алоҳида ҳиссалари бўлади. Уруғ яхши танланса, бехато униб чиқса, ғўзалар серавж бўлиб ўсса, юқори ҳосил тўпланса, агрономларга раҳмат айтилади. Лекин агрономларнинг айби билан ер чизиб қолинган кезлар ҳам бўлган.

1975 йилда юксак марраларни эгаллаш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Гарчанд сув танқислиги юз берган бўлса-да, гектарларнинг тўла, кўчатлар сонининг бут бўлишини таъминладик. Ғўзаларни меҳр билан парвариш қилиб, кўп ҳосил тўплашига эришмоқдамиз. Шуни айтиш керакки колхозимиз бўйича ҳар қандай шароитда ҳам 1202 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 48 центнердан пахта хирмони кўтарамиз.

Бош вазифамиз ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан пахта теримига, хусусан машина теримига пухта тараддуд кўришдан иборат. Биз парваришни 5 сентябргача давом эттиришга қарор қилдик. Бу йилги вазият шуни тақозо этяпти. Чопиқ тракторларига тўсиқлар ўрнатдик, Отагелди Қаримов, Шариф Оллаберганов каби механизаторларимиз кунига 5-6 гектар майдонда чуқур культивация ўтказмоқдалар, айни кезда ғўзаларни шамоллатиб, қуёш нури ва ҳаводан баҳраманд бўлишига қулай шароит яратмоқдалар. Шундай қилинганда кўсаклар тез етилиб, барвақт очилади, салмоғи ортади. Механизаторларимизнинг ҳар бири мавсумда 200-250 тоннадан пахта теришга сўз бердилар.

Биз уларга қулай шароит яратиб беришимиз керак. Бу дефолиацияни бир марта ўтказиш билан ғўзаларнинг баргини ёппасига тўктириш демакдир. Шуни кўзлаб иш тутяпмиз. Қайси картада қачон дефолиация ўтказишни ҳозирдаёқ режалаб чиқдик, химикатларни тайёрлаб қўйдик. Бу йилги шароитда ғўзаларнинг ўсиш ва ривожланишини ҳисобга олиб, айрим пайкалларда такрор чеканка ўтказишга тўғри келяпти. Бу ишни ҳам сифатли адо этамиз.

Колхозимиз аъзолари бутун куч ва резервларни сафарбар этиб, гектаридан 48 центнердан «оқ олтин» етиштириш билан партиямизнинг XXV съездини кутиб оладилар, ҳосилнинг асосий қисмини қўл кучи ишлатмасдан «зангори кема»ларда терилишини таъминлайдилар. Биз қишлоқ хўжалик мутахассислари йиғим-терим охиригача бўлган дала ишларини бажаришга ҳам моҳирлик билан бошчилик қилишни муқаддас бурчимиз деб биламиз.

В. РАЖАБОВ,
Урганч районидаги Ленин номли колхознинг агрономи.

АСОСИЙ ТАЯНЧ

Кунларнинг бирида совхозимизга область партия комитетининг секретари келди. Пахта теримидаги ишимизни ҳамкорликда таҳлилдан ўтказдик. Шунда обком секретари: — теримчиларнинг ролини ва масъулиятини сира сусайтирмаган ҳолда терим машиналарини кўпайтириб, механик-ҳайдовчиларнинг ғайратини оширмас экансизлар, ишда ўзгариш ясаш қийин бўлади, деди. Дарҳол шундай қилдик. Пайкалларни тезкорлик билан машина теримига қайта тайёрладик, механизаторлар орасида мусобақани кучайтирдик, мукофотга мотоцикл ва енгил машиналар ажратдик, уларнинг шахсий манфаатдорлигини кучайтирдик. Натижада теримда кескин ўзгариш бўлди, хўжалигимизни қолоқликдан чиқаришда машиналар ҳал қилувчи роль ўйнади.

Ўтган йили аччиқ сабоқдан тегишли хулоса чиқардик. Пахта теримида машиналар асосий таянчимиз бўлди. Натижада давлатга «оқ олтин» етказиб бериш халқ хўжалик планини 12 иш кунида бажардик. Тайёрлов пунктига ҳар куни 1500 тоннадан ошириб пахта топширдик. Борлиқ ҳосилни қора совуқ тушиб, ёғингарчиликлар бошлангунча териб олдик, сорт юқори бўлди, шу ҳисобга қўшимча катта даромад олдик. Энди механизаторларимиз омилкор бўлиб қолдилар Машиналарнинг шарофати билан пахта тайёрлашни 1965 йилдаги 10 минг 100 тоннадан 1974 йилда 21 ярим минг тоннага етказдик. Шу даврда соф фойдани 963 минг сўмдан 5,5 миллион сўмга кўпайтирдик.

Якунловчи йилда пахтакорларимиз олдида улкан вазифалар турибди. Ҳар гектар ердан 48 центнердан пахта хирмони кўтариб, она-Ватанга 25 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришимиз керак. Ошкора айтиш керакки, халқимизнинг ҳалол меҳнати, давлатимизнинг катта моддий ёрдами, техника қудрати билан шунча ҳосилни етиштирмоқдамиз. Ғўза парваришини терим бошлангунча давом эттириб, ҳамма майдонларда юқори ҳосил етиштирамиз.

Айни кезда йиғим-теримга пухта ҳозирлик кўряпмиз. Якунловчи йилда ҳам машиналар асосий таянчимиз бўлади. 126 та «зангори кема»миз бор. Уларни тўла икки сменада ишлатишга қодир механизаторларга эгамиз. Ҳар куни ўртача 2000 тоннадан пахта тайёрлашни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйдик. Ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унумини хўжалигимиз бўйича ўртача 150 тоннага етказамиз. Илғор механизаторларимиз эса 250-300 тоннадан «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олдилар. Ҳар йилгидек бу йил ҳам уларнинг шахсий манфаатдорлигини кучайтирамиз. Мавсумда энг кўп пахта терган механизаторни енгил машина билан, ўртача пахта терганларни эса мотоцикл ва бошқа қиммат баҳо саноат моллари билан мукофотлаймиз.

Чеканкани сифатли ўтказдик, ғўзаларимизнинг бўйи бир метр атрофида бўлиб, ўн беш-ўн олти ҳосил шохи бор, ҳар туп ғўзада ўн-ўн иккита кўсак бунёдга келтирдик. Август ойи охиригача яна камида саккиз-ўнтадан кўсак ҳосил қиламиз. Бу машиналарнинг мижозига айнан мос келади. Ғўзаларни ғовлатиб юбормаслик чораларини кўряпмиз.

Дефолиантларни ташиб келтиряпмиз. Граждан авиацияси самолётлари учун учиш ва қўниш майдончалари тайёрлаяпмиз. Ўтган йилларнинг тажрибаси ҳар туп ғўзада икки-учта кўсак очилганда дефолиация ўтказиш яхши самара беришини кўрсатди. Бу йил ҳам шундай қиламиз. Машина теримини эса кўсакларнинг 60-65 проценти очилганда бошлаймиз. Бу йил ҳам теримни жуда қисқа фурсатда ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказамиз.

Биз механизаторларга пахта пайкалларини доимий қилиб биркитиб чиқдик. Ким қайси картага чигит эккан, ғўза парвариши ўтказган бўлса, ўша картанинг пахтасини ҳам теради. Кузда ҳисоб-китоб қилинганда етиштирилган ҳосилнинг миқдори ва сифати бўйича бригадир ёки бўлим бошқарувчиси билан баравар иқтисодий фойда кўради. Ҳар беш кунлик ва ўн кунликда кўп терган пахтаси учун оладиган мукофот пули бу ҳисобга кирмайди.

Ҳосил чўғи яхши. Лекин беғамликка берилмаслигимиз керак. Чунки август ҳосилга ҳосил қўшиш ойидир. Астойдил меҳнат қилиб, бирор дона ҳосил нишонасининг нобуд бўлишига йўл қўймаймиз, аксинча ҳосил ёнига ҳосил қўшиб, машиналар шарофати билан юксак социалистик мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз.

С. УМАРОВ,
Навоий районидаги «Нарпай» совхозининг директори, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

ҚЎШҚАНОТ

Машиналар пахтачиликда асосий кучга айланди. Натижада ҳосилдорлик кўтариляпти. 1970 йилда районимиз бўйича ялпи ҳосилнинг 19 проценти машиналарда терилган бўлса, 1974 йилда бу кўрсаткич 80 процентга яқинлашиб қолди. Колхозимизда ҳам шундай қувончли ўзгаришлар юз берди.

Колхозимиз бўйича 1200 гектар майдонда ғўза ўстиряпмиз, гектаридан 35 центнердан пахта хирмони кўтариш ниятимиз бор. Ҳосилнинг 90 процентини «зангори кема»ларда терамиз. 50 центнерчилик ҳаракатига қўшилган Ленин ордени кавалери А. Ғаниев, Д. Қамбаров, Ж. Холматов бошлиқ бригадаларнинг ғўзалари серҳосил ва машинабоп қилиб ўстирилмоқда.

20 та пахта териш машинасини теримга шайлаб қўйдик. Дефолиацияни 10 сентябрда бошлаб, 17 сентябрда теримга тушамиз. Мен 350 тонна пахта тераман. А. Умаров, М. Сатторова, Н. Ҳошимова, М. Иброҳимова, А. Абдалов каби механик-ҳайдовчиларимиз 250 — 300 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишди. Мажбуриятларимизни бажариб, якунловчи йилни машина теримида кескин бурилиш йилига айлантирамиз.

Софияхон РАҲИМОВА,
Учқўрғон районидаги «Партия XXIV съезди» колхозининг механик-ҳайдовчиси, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

Механизация ва механизатор — пахта йиғим-теримида ҳал қилувчи қудратли куч. Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг меҳнаткашлари бу йил «оқ олтин»дан айниқса юқори ҳосил етиштирмоқдалар. Механизаторлар терим техникасини мавсумга шайлаб қўйди. Расмда (чапдан) мавсумда 200 тоннадан дурдона теришга сўз берган механик-ҳайдовчилардан О. Сайдаҳмедов, Ҳ. Хўжамқулов, Т. Умаралиев ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

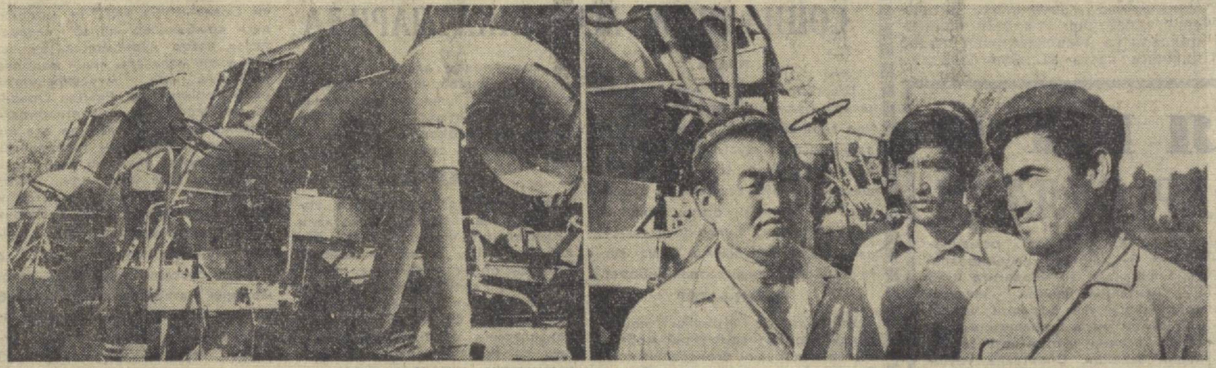

МАВСУМГА ШАЙМИЗ

Колхозимиз областнинг донгдор хўжаликларидан бири ҳисобланади. Шонли беш йилликнинг якунловчи йилида 2231 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олишга азми қарор қилганмиз.

Хўжалигимизда чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиб-териб олгунга қадар бўлган ишларнинг деярли ҳаммаси механизация зиммасига юклатилган. Ўтган йили 7332 тонна «оқ олтин» етиштирган бўлсак, шунинг 70 процентдан кўпроғини «зангори кема»лар билан йиғиб-териб олдик. Хўжаликдаги мавжуд терим машиналарининг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 120 тоннадан ҳосил териб олинган эди. Бу йил эса мамлакатга 8 минг тоннадан ортиқ юқори сифатли пахта етказиб берамиз ва унинг 80 процентини «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб оламиз. Терим машиналарининг мавсумдаги ўртача иш унумини 130 тоннага етказамиз. Шу ҳисобга муддатни ўтган йилдагидан 10 кун қисқартирамиз.

Колхозимизда 48 та терим машинаси, 12 та кўрак териш, 5 та подборшик, 30 та транспорт трактори ва 58 та тележка бор. Уларнинг барини аллақачон ремонтдан чиқариб қўйганмиз. Йиғим-теримга саноқли кунлар қолаётган ҳозирги дамларда биз механизаторлар ўз агрегатларимизни яна бир бор кўздан кечираётирмиз, синаб кўряпмиз.

Механизатор пахта етиштиришда бош фигура. Айниқса йиғим-теримдаги муваффақиятларимиз кўп жиҳатдан механик - ҳайдовчиларимизнинг маҳоратига, уларнинг малакаси ҳамда ғайрат-шижоатига боғлиқдир. Колхозимизда 135 нафар механизатор бор. Ҳозирги кунларда эса яна 70 нафар йигит-қиз ана шу шарафли касб сирларини ўрганмоқдалар. Хуллас, ҳадемай хўжалигимизда механизаторлар сони 200 кишидан ортиб кетади. Мен деярли чорак асрдан бери трактор рулини бошқараман. Шу давр мобайнида кўплаб шогирдлар етиштирдим, ўз тажрибамни кўпчиликка ўргатдим. Ҳозир бригадамизда мен билан ёнма-ён ишлаётган ва ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан бутун колхозга донг таратган М. Юсупов, И. Азизов, шунингдек Қ. Эгамбердиев, А. Мамажонов, А. Ҳасанов ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар ўтган йили мавсумда 150-180 тоннадан пахта теришди. Мен бу йил яна камида 5-6 нафар ёш механик-ҳайдовчини ўз оталиғимга оламан ва мавсум давомида уларга яқиндан ёрдам бериб бораман.

Колхозимизда 18 бригада бор. Ҳар бир бригадада 3-4 тадан терим агрегати мавжуд. Масалан, бизнинг бригадамизда 4 тажрибали механизатор бор. Биз бу йил ҳам ўтган йилдагидек ҳар бригадада биттадан группа ташкил этамиз. Шундай қилиб, колхозимизда 18 та группа ташкил этилади. Мен ўтган йили «Ўзбекистон» маркали терим машинасида 350 тонна пахта терган эдим. Бу йил эса шонли партиямизнинг бўлажак XXV съезди шарафига ўз агрегатим билан мавсумда 500 тонна пахта теришга қатъий бел боғладим. Колхозимизнинг Башорат Тўражонова, Жаббор Оғалиев, Маман Эшонқулов, Иброҳим Қаюмов сингари донгдор механизаторлари бор. Улар ўтган йили 200 тоннадан ошириб пахта терган эдилар. Бу йил эса ана шу донгдор механизаторларимиз ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар.

Биз, механизаторлар, бир сўзлик кишилармиз. Бу йилги ғоят масъулиятли мавсумда ўзимизнинг бу хислатимизни яна бир бор амалий иш билан исбот этамиз.

Жамисар РАСУЛОВ,
Гулистон районидаги «Октябрь» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

ТАШАББУС ВА АМАЛИЙ ИШ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пахтачи районимиз қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг 1975 йилда пахта ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотлари ҳосилдорлигини ошириш ва уларни етиштиришни кўпайтиришда ички резервлардан янада кенгроқ фойдаланиш тўғрисидаги мурожаатини маъқуллаб қарор қабул қилган эди. Бу воқеа шу йилнинг 11 мартида бўлган эди. Шундан буён орадан олти ой вақт ўтди. Мурожаатда белгиланган тадбирлар асосида нималар қилинди-ю, яна нималар қилиниши керак? Буни бизнинг колхозимиз мисолида кўрсатиб ўтмоқчимиз.

Мурожаатнинг бир бандида колхозимиз 9.350 тонна пахта тайёрлаши, шундан 7.500 тоннаси машиналарда териб олиниши, бу ялпи ҳосилнинг 80 процентини ташкил этиши кўрсатиб ўтилган.

Районимизнинг мурожаатида таъкидланганидек, гектаридан 46 центнердан пахта етиштириш учун нималар қилишимиз зарур бўлса, ҳаммасини бажардик ва бажармоқдамиз. Ҳосилдорлик 46 центнердан кам бўлмайди, ҳамма колхозларимиз, шу жумладан бизнинг хўжалигимиз ҳам шуни кўзлаб иш тутмоқда.

Яқинда матбуотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1975 йилги пахта ҳосилини йиғиштириб олишга тайёргарлик кўриш ҳақидаги қарори эълон қилинди. Бу ўз вақтида кўрилган жуда муҳим тадбирдир. Барча пахтакорларимизнинг бош вазифаси ғўза парваришига зўр бериш билан йиғим-теримга тайёргарликни ҳам кучайтиришдан иборат.

Бу борада колхозимизда нималар қилинмоқда? Август ойининг охиригача ҳамма майдонларда яна икки марта ғўза парвариши ўтказамиз. Ўсимликка йиллик ўғит нормасини бериб бўлдик, лекин «шарбат» беришни давом эттираверамиз. Суғоришда табақалаш усулига кўчамиз,

Далаларимизда 31 та терим машинаси ишлайди, ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унумини 160 тоннага етказамиз. Ҳозир машиналарни ремонтдан чиқариб бўлдик, 9 та кўрак узадиган, 8 та тўкилган пахтани терадиган механизмларни тайёрлаб қўйганимизга ҳам кўп бўлди.

Биз машиналар ремонтини биринчи ўринга қўйиш билан дефолиацияда ишлатиладиган агрегатларни ҳам эсдан чиқарганимиз йўқ, чунки саноқли кунлардан кейин ана шу агрегатлар жонимизга оро киради. Бу йил 400 гектар майдондаги ғўзаларга «ОВХ-14» агрегати ёрдамида, 1200 гектар майдонга эса граждан авиацияси самолётлари воситасида дефолиантлар сепмоқчимиз.

Хўжалигимизда 31 та терим машинамиз бор, уларни 62 механизатор икки сменада бошқаради. Машиналарга етарли миқдорда юк ташиш транспортлари биркитилади, терим машиналарининг иши билан транспортнинг қатнови бир-бирига уйғунлаштирилади.

Терим машиналарини группа усулида ишлатамиз. Ҳар бир группада 5-6 та машина бўлади. «Зангори кема»лар тонг саҳардан қош қорайгунча, имконият бўлган кезларда эса тунда ҳам ишлатилади. Шунга яраша чоралар кўряпмиз. Бу йил биринчи марта 1, 9, 14, 15-пахтачилик бригадаларида борлиқ ҳосилни қўл кучи ишлатмасдан фақат машиналар ёрдамида териб олишни кўзда тутмоқдамиз. Бу тажрибамиз ижобий натижа беришига ишонамиз. Ана шу бригадаларда ишлашга энг тажрибали, ишнинг кўзини биладиган малакали механизаторларни қўямиз.

Белгилаган тадбирларимиз кунлик терим графигининг тўла ва ошириб бажарилишини таъминлаши керак. Биз дастлабки кунларда йиллик планнинг 2-3 проценти миқдорида пахта топширамиз, машиналар ишга туширилиши билан кунлик суръатни 10 процентгача кўтарамиз, ҳатто ундан оширамиз. Шундай қилиб, давлатга пахта топшириш йиллик планимизни 5 октябрь куни, зиммага олган юксак социалистик мажбуриятимизни эса 1 ноябрь куни шараф билан бажариб, ғалаба рапортига имзо чекамиз.

Теримчиларнинг ролини сира камситмаймиз, уларнинг унумли ишлашлари, кунлик графикларни ошириб адо этишлари учун ҳамма шароитларни яратиб берамиз. Механизаторлар ва теримчилар орасида мусобақани кучайтирамиз, илғорларни рағбатлантиришга кўчма Қизил байроқлар, вимпеллар ва пул мукофотлари ажратамиз. Бу йил теримда комсомол-ёшлардан иборат махсус зарбдор бригада ҳам ташкил қиламиз.

1975 йил съезд арафаси йилидир. Съездни муносиб туҳфалар билан кутиб олиш эса ҳаммамиз ва ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Районимиз бўйича 46 центнерлик, колхозимиз бўйича 50 центнерлик маррани сўзсиз эгаллаймиз. Бу партиямизнинг XXV съезди шарафига меҳнат ғалабамиз бўлади.

Туроб НОМОЗОВ,
Пахтачи районидаги Калинин номли колхоз раиси.

Эшмамат НАРЗУЛЛАЕВ,
партия комитети секретари.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

БЕШ ЙИЛЛИК САРҲИСОБИ

«Партиямизнинг XXV съездига озгина вақт қолди. Совет халқи ана шу энг муҳим воқеага тайёргарлик руҳи билан яшамоқда. Бу съезд улуғ мақсадлар сари олиб борадиган йўлнинг янги, муҳим режаларини белгилайди, деб комил ишонч билан айтиш мумкин. Бизнинг партиямиз ана шу улуғ мақсадлар учун курашмоқда ва биз бу мақсадларга эришмоқ учун бутун куч-ғайратимизни сарфлаймиз».

Қашқадарё областининг Деҳқонобод районида чиқадиган «ЛЕНИН ЙЎЛИДАН» ва Сурхондарё областининг Бойсун районида чиқадиган «ҒАЛАБА» газеталарининг яқинда чиқарилган қўшма сони КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу сўзлари билан очилади. Газеталарнинг бу сонида ҳар икки район меҳнаткашларининг партия съезди шарафига олиб бораётган ўзаро социалистик мусобақаси ҳикоя қилиниб, тўққизинчи беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида эришилган ютуқлар сарҳисоб этилади.

Деҳқонобод ва Бойсун район партия комитетларининг биринчи секретарлари Я. Иноятов ва Б. Насриддинов, моҳир чўпонлар Рашид Жабборов, Муҳаммади Кўчкинов, бригада бошлиғи Ёдгор Холиқов, механизатор Қувват Райимқулов ва бошқа ўртоқларнинг ранг-баранг мақолаларида ўзаро социалистик мусобақа умумий юксалишга эришишнинг гарови эканлиги конкрет мисолларда баён этилади.

СОВЕТ—ПОЛЬША ҚЎШМА АХБОРОТИ

(Боши биринчи бетда).

тинч-тотув яшаш принципларини ҳамма жойда амалга ошириш учун, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ўзаро ишонч муҳитини, ҳар бир мамлакатнинг эркин, мустақил, тинч ривожланишига бўлган ишонч муҳитини вужудга келтириш учун янги имкониятлар яратиб беражаги таъкидланди.

Томонлар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев умуман кескинликни юмшатиш ишида бўлгани каби бу муҳим проблемани ҳал этишда ҳам ҳамма томонидан эътироф этилган жуда катта ҳисса қўшганлигини уқтириб ўтдилар.

Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич Польша халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ҳозирги беш йиллик планини бажариш якунлари тўғрисида ахборот берди. Социалистик Польшанинг экономикаси муваффақиятли суратда ривожланаётганлиги қайд қилинди. Экономикани ривожлантириш соҳасида эришилган ижобий натижалар Польша Халқ Республикасининг социализм қуриш йўлидан олға қараб ҳаракат қилиб бориши учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради.

Аҳоли турмуш даражасининг юксалиб бораётганлиги, шунингдек моддий ишлаб чиқаришнинг ўсиши ПБИП VI съезди томонидан қўйилган вазифаларни тўла-тўкис бажариш имкониятини таъминлади.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин СССРнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик плани қандай бажарилаётганлиги ва келгуси беш йилликда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини тайёрлаш соҳасида олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш натижасида тўққизинчи беш йиллик йилларида совет экономикасини ривожлантириш, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини юксалтириш соҳасида анча катта муваффақиятларга эришилди. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ўсган миқёслари мамлакатнинг иқтисодий потенциалини янада мустаҳкамлашни таъминлаш имкониятини берди. КПСС XXIV съезди белгилаган кенг социал программани бажариш учун зарур заминларни вужудга келтирди.

СССР ва ПХР ҳукуматларининг бошлиқлари таъкидлаб ўтганидек, ҳар икки мамлакатнинг хўжалик қурилишидаги муваффақиятлари Совет Иттифоқи билан Польша ўртасидаги кенг ва ҳар томонлама иқтисодий ҳамкорлик туфайли, улар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетларининг иқтисодий ҳамкорликка доир принципиал масалалар юзасидан қабул қилган қарорларига мувофиқ амалга оширилаётган социалистик иқтисодий интеграцияни кучайтиришда актив қатнашаётганликлари туфайли қўлга киритилди.

1971—1975 йиллардаги иқтисодий ҳамкорликнинг натижаларидан мамнунлик изҳор қилинди. Товар оборотининг узоқ муддатли савдо битими билан шу давр учун белгиланган ҳажми анча ошди. Товар айирбошлаш структурасида ижобий ўзгаришлар рўй берди. Шу беш йилликдаги иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик натижалари Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда янги муҳим босқич бошланганлигидан далолат беради.

Музокаралар давомида 1976—1980 йилларда СССР ва Польша Халқ Республикасининг халқ хўжалик планларини координациялаш соҳасида бажарилган катта ишларнинг якунлари қараб чиқилди. Бу якунлар шу учрашувлар арафасида СССР ва Польша Халқ Республикаси план органларининг раҳбарлари Н. К. Байбаков ва М. Ягельский томонидан имзоланган қўшма протоколда ўз ифодасини топди.

Планлар координация қилинганлиги натижасида СССР билан ПХР ўртасидаги товар обороти 1976—1980 йилларда таққослаб олинган нархларда шу беш йилликдаги товар обороти ҳажмидан 1,5 баравардан зиёд ортади. Шу билан бирга ҳар икки мамлакатнинг бир-бирларига етказиб берадиган машина ва ускуналари иқтисодий ҳамкорликнинг муттасил ўсиб бораётган таркибий қисми бўлиб, икки баравар кўпаяди.

Ҳар икки мамлакат халқ хўжалигининг ғоят унумли ишлайдиган замонавий машиналар ва ускуналарга, жумладан қурилиш—йўл ва қишлоқ хўжалик машиналарига, химиявий ускуналарга, станокларга, электрон-ҳисоблаш техникасига, енгил ва юк автомобилларига ҳамда маҳсулотнинг бошқа турларига бўлган эҳтиёжларини қондириш мақсадида машинасозликни кооперациялаш ва ихтисослаштиришни кенгайтириш —ҳамкорликнинг энг муҳим йўналишидир. Катта қувватли атом электр станциялари учун машина-ускуналар ишлаб чиқаришни кооперациялашни уюштириш тўғрисида келишиб олинган аҳднома халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эгадир. Совет Иттифоқининг саноат объектлари қурилишида техникавий ёрдам бериши ва комплект ускуналар етказиб бериши натижасида Польша Халқ Республикасида металлургия, химия ва нефтни қайта ишлаш саноати, энергетика янада ривожланади.

Шу билан бирга Польша Халқ Республикасининг минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун керакли ускуналарни, балиқ овлаш кемалари ва бошқа кемаларни, йўл машиналарини, металл қирқувчи станокларни, ҳисоблаш техникаси маҳсулотларини, химия саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати учун ва саноатнинг бошқа тармоқлари учун керакли машина-ускуналарни Совет Иттифоқига етказиб бериши келгуси беш йилликда СССР халқ хўжалиги олдида турган вазифаларни ҳал этишга ёрдам беради.

Томонлар СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида шу вақтгача келишиб олинган аҳдномалар доирасида ҳам ва янги битимларни тайёрлаш йўли билан ҳам ўзаро савдо-сотиқни, иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашни янада кенгайтиришга интилажакларини таъкидладилар. Жумладан, томонларнинг учрашув давомида муҳокама қилинган ва ҳар икки мамлакат халқ хўжалигининг муҳим тармоқларида ҳамкорликни янада ривожлантиришга қаратилган таклифлари қараб чиқилади. Ҳар икки томон перспектив планларни координациялаш масалаларига, шунингдек иқтисодий сиёсатнинг умумий концепциялари ва йўналишларини ишлаб чиқишга катта эътибор беради.

Суҳбатлар вақтида таъкидлаб ўтилганидек, планларни координациялаш жараёнида ҳар икки мамлакатнинг эҳтиёжларини таъминлаш учун ёқилғи ва хом ашёнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқаришни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалаларни биргаликда ҳал этишга катта эътибор берилди. Бу нарса жумладан, СССРдаги нефть ва газ саноатида, таркибида темир бўлган хом ашё ва ферроспалвларни, асбест ва целлюлозани ишлаб чиқаришда қўшимча қувватларни вужудга келтириш соҳасида ҳамкорлик қилиш юзасидан тузилган битимларда ўз ифодасини топди.

Ҳар икки мамлакат аҳолисининг турмуш даражасини янада ошириш соҳасидаги вазифалар муносабати билан халқ истеъмол қиладиган юқори сифатли саноат товарлари ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳамда бир-бирларига етказиб бериш соҳасида СССР билан Польша Халқ Республикасининг ҳамкорлигини кенгайтириш кўзда тутилади.

Ҳукуматларнинг бошлиқлари 1976—1980 йилларга мўлжалланган планларни координациялаш натижаларига ижобий баҳо бериб, Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси экономикасининг муттасил яқинлашиб бориши Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди ва Польша Бирлашган ишчи партиясининг VII съезди томонидан қўйиладиган социал ва иқтисодий вазифаларни ҳал этиш учун қўшимча қулай заминларни вужудга келтиради, деб ишонч билдирдилар.

Бўлиб ўтган суҳбатларда КПСС билан Польша Бирлашган ишчи партияси, СССР билан Польша Халқ Республикасининг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида қардошларча совет—поляк дўстлигини ва ҳар икки мамлакатнинг мустаҳкам ҳамкорлигини янада кучайтиришга қаратилган йўли ўзгармас ва изчил йўл эканлиги яна бир марта таъкидлаб ўтилди.

САНЪАТИМИЗ ЮЛДУЗИ

АБРОР ҲИДОЯТОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 75 ЙИЛЛИГИГА

Аброр Ҳидоятов ўз ижоди билан, абадий барҳаёт образлари билан халқимиз қалбидан чуқур жой олган ва ўзига сўнмас ҳайкал ўрнатган санъаткордир.

Аброр Ҳидоятовнинг ўзига хос қобилияти дастлаб Ғулом Зафарийнинг бир пардали «Эрк болалари» музикали драмасида Турсун ролида намоён бўлди. Худди шу ролда бошланган изланиш Ғулом Зафарийнинг «Ҳалима», Узеир Ҳожибековнинг «Аршин мололон», Хуршиднинг «Лайли ва Мажнун» музикали драмаларидаги Неъмат, Асқар, Мажнун ролларида давом эттирилди.

Актёр яратган музикали драма қаҳрамонлари, халқ баҳодирлари ва характерли роллар бир-биридан жуда ҳам олис эмас. Уларни бир-бирига боғлаб турувчи кучли мантиқ мавжуддир. У ҳам бўлса, ижодкорнинг 20-йиллар бошидаёқ Маннон Уйғур раҳбарлиги ва халқ санъати таъсири остида шакллана бошлаган ижрочилик принципидир. Ана шу принципга биноан актёр қандай ролни ўйнамасин, уни ўзбек халқининг тасаввуридаги қаҳрамонларга ўхшатиб, йирик ва мураккаб характер сифатида талқин этишга ҳаракат қилди.

Аброр Ҳидоятов истеъдодини бaралла намойиш этиш учун ҳали ўзида билим ва маҳорат етишмаслигини сезарди. Буни яхши тушунган актёр Москвада очилган ўзбек драма студиясига кириб, 1924—1927 йилларда Р. Симонов, И. Толчанов, В. Канцель, О. Басов, Л. Свердлин каби рус театр усталаридан таълим олди ва реалистик саҳна сирларини ўрганди. Студияда ўқиш даврида яратилган Гарпагон (Мольер—«Хасис»), Боб (Билль-Белоцерковский — «Акс садо»), Сквозник-Дмухановский (Гоголь — «Ревизор»), Қалаф (Гоцци — «Маликаи Турандот») образлари Аброр Ҳидоятовнинг ижодий камолотида муҳим аҳамиятга эга бўлди. Хусусан, негр Боб, шаҳар ҳокими Сквозник-Дмухановский ва шаҳзода Қалаф ролларида санъаткор яхши натижаларга эришди.

Москвадаги студия Аброр Ҳидоятов истеъдодига сайқал берди ва унга кенг йўл очди. Санъаткор 1927—1935 йилларда турли асарларда ўнлаб хилма-хил мураккаб образлар яратар экан, студияда ўзлаштирилган услубини қўллашга — текстни пухта ўрганиш, қаҳрамон психологиясини тадқиқ этиш, ички ва ташқи қиёфани бир-бирига пайванд қилишдан иборат методни давом эттириш ва ривожлантиришга интилди. Шу нуқтаи назардан Арслон, Саримсоқ, Гай образлари алоҳида диққат-эътиборга сазовор бўлди.

Ҳамза номидаги драма театрида 1935 йилнинг 11 февралида улуғ инглиз драматурги Вильям Шекспирнинг шоҳ асарларидан бири — «Гамлет» трагедиясининг премьераси бўлди. Гамлет ролида Аброр Ҳидоятов ўйнади. Шу роль билан артист ижодининг иккинчи даври бошланди. «Гамлет» спектакли, айниқса, Гамлет образи ўзбек халқининг маданий ҳаётида, ўзбек театри тарихида катта воқеа бўлди. Асар томошабинлар муҳаббатини қозонганлиги сабабли сурункасига 21 кун кўрсатилди. Совет театр жамоатчилиги, чет эллик театр мухлислари спектаклга ва Гамлет образига юксак баҳо бердилар. Чех халқининг қаҳрамони Юлиус Фучик шундай деб ёзган эди: «Бу — чинакам шекспирона «Гамлет», гўзал драма. Унинг фожиасини бевосита, кучли ҳис этасан киши. Тилни билмайсану, шундай бўлса ҳам Шекспирнинг ҳар бир сўзини эшитиб турасан. Актёр ўз ҳаракатлари, юриш-туриши, қўл ифодалари билан ҳам гапиради-ки, бу катта, зўр театр маданиятидан дарак беради. Бунчалик яхши қўйилган «Гамлет» Европанинг энг яхши театрлари постановкаси билан беллаша олади».

Санъаткор яратган энг кучли характерлардан бири 1939 йили саҳналаштирилган «Бой ила хизматчи» спектаклидаги Ғофир образи бўлди. Ғофир — Аброр Ҳидоятов характери воқеалар давомида ўсиб, тобланиб боради. Соддадил бир йигит чиниққан, жасоратли, улуғвор исёнкорга айланади. Мингбоши маҳкамасида Ғофир — Ҳидоятов ижтимоий ҳаётнинг кўп томонларини тушуниб етган, зулм ва таҳқирлар остида букилмаган, аксинча, янада кучлироқ ва ифодалироқ бўлиб, чинакам халқ қасоскорига айланган қиёфада намоён бўлади.

Отелло (режиссёрлар — Н. Ладигин ва Маннон Уйғур, 1941 йил) Аброр Ҳидоятов Гамлет ва Ғофир образларида эришган муваффақиятларни мустаҳкамлади. Жамоатчилик, матбуот ва чет элдан келган меҳмонлар Аброр Ҳидоятовни Отелло ролининг энг моҳир ижрочиларидан бири сифатида қайд қилди. Чунончи, 1954 йилда инглиз парламент делегацияси театрнинг таассуротлар дафтарига шундай деб ёзиб қолдирди: «Биз пьесанинг бундай яхши қўйилганлигини ҳеч қачон, ҳеч қаерда, ҳатто, Лондонда ҳам кўрмаган эдик. Биз, айниқса, Отелло билан Дездемона ролини ўйнаган артистлар маҳоратига қойил қолдик».

Дарҳақиқат, Отелло — Ҳидоятов илк бор кўринишиданоқ томошабинни ўзига ром қилиб олар эди. Чунки, қора танли бу маврнинг ташқи қиёфасидан бежиримлик, чирой эмас, балки, катта қалб гўзаллиги, қудрат, мардлик ва нур ёғилиб турарди. Актёр воқеалар давомида мана шу алп қоматли, қудратли, ғурурли ташқи қиёфа мазмуни бўлган ҳиссиётлар вулқонини, изтироблар тўфонини, бекиёс ғайрат кучини намойиш қилди.

Отелло ролини артист умрининг охиригача — 18 йил давомида — 500 мартаба ўйнади. Унинг ҳар чиқиши томошабинлар учунгина эмас, санъаткорлар учун ҳам чинакам байрам бўларди.

Аброр Ҳидоятовнинг ўзбек тарихий драмаларида яратган Муқанна (Ҳ. Олимжон — «Муқанна» 1943), Навоий (Уйғун ва Иззат Султон — «Алишер Навоий» 1945) образлари ҳам забардастдир. Хусусан, Навоий асарларини чуқур мутолаа қилиш орқали шоир сиймосини тасаввур этиб, унинг феъли-атвори, ички дунёсига сингишга интилар экан, Навоийнинг файласуфлиги, эҳтиросли ошиқлиги, тадбирли давлат арбобилиги, буюк инсонпарварлигини чуқур изтироблар орқали кенг ёритишни ният қилди ва катта ютуқларга эришди. Актёр бу образни яратиш жараёнида нутқ ва майин ҳаракат санъатининг янги-янги бўёқларини кашф этди. Аброр Ҳидоятов 1948 йилда Навоий ролини яратгани учун СССР Давлат мукофотига сазовор бўлади.

Аброр Ҳидоятов — ўзбек актёрлик санъатидаги романтик йўналишга асос солган, мактаб яратган буюк санъаткор. У Гамлет ва Ғофир, Отелло ва Навоий каби образлари билан ўзбек совет театри тарихида ўчмас саҳифалар қолдирди, санъатимиз довруғини оламга ёйди. Шунинг учун ҳам унинг сиймоси халқимиз қалбида абадий яшайди.

Муҳсин ҚОДИРОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

КЕНГ ИМКОНИЯТЛАР

У. К. КЕККОНЕННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Финляндия Республикасининг президенти У. К. Кекконен ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: олий сиёсий даражада ўтган Умумевропа кенгаши якунида кенгашда қатнашган мамлакатларнинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш, улар ўртасидаги ҳамкорликни, шунингдек шу давлатлар граждaнлари ўртасидаги мулоқотларни кенгайтириш ва чуқурлаштириш йўллари ҳамда усуллари келишиб олинди. Хельсинкида якунловчи ҳужжатнинг имзоланиши қитъамизда ва бутун дунёда кескинликни юмшатиш йўлидаги интилишларнинг энг юксак нуқтаси бўлди. Кенгашда қабул қилинган қарорларнинг конкрет самаралари келгусида аён бўлиб қолади. Кенгашда қатнашган барча давлатлар бу қарорларни амалга ошириш учун кечиктирмай зарур чораларни кўришларига аминман.

Кенгаш учинчи босқичининг якунларини муҳокама қилар эканмиз, делегацияларнинг бошлиқлари кенгаш вақтида ўзаро олиб борган фойдали суҳбатлар тўғрисида гапирмай ўтиб бўлмайди, деди У. К. Кекконен.

Финляндия президенти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан олиб борган суҳбатлари хусусида бундай деди:

Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш учун Финляндия ва Совет Иттифоқи раҳбарларининг мунтазам учрашиб туришлари катта аҳамиятга молик эканлигини бир неча бор таъкидлаган эдим. Бундай учрашувларнинг ҳар бири Финляндия—Совет ҳамкорлигини кучайтиришга доим ёрдам берди.

Хельсинкида Умумевропа кенгаши учинчи босқичининг ўтказилиши мамлакатларимиз раҳбарларининг ҳам икки томонлама учрашувлари ва суҳбатлари учун жуда яхши имкониятлар яратиб берди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан қилган суҳбатларим ғоят конструктив ва конкрет суҳбатлар бўлди. Бу суҳбатлар давомида мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Мен ҳозирги вақтда амалга оширилаётган ва келажак учун планлаштирилаётган муштарак йирик иқтисодий лойиҳалар ҳақидаги суҳбатларни алоҳида таъкидлаб ўтишни истар эдим. Барча лойиҳалар яхши истиқболга эга эканлиги суҳбатлар давомида аниқланди.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПРАГА

Шахтёрлар ва металлурглар шаҳри бўлмиш Остравада яшовчи ҳар тўрт кишининг бири Чехословакия—Совет дўстлиги иттифоқининг аъзосидир. Шу иттифоқнинг шаҳардаги 590 бошланғич ташкилоти 70 мингдан ортиқ кишини бирлаштиради. Буларнинг тахминан учдан бир қисми ўттиз ёшгача бўлган кишилардан иборат.

УЛАН-БАТОР

Улан-Баторда қурилиш конструкциялари ва замонавий мебель ишлаб чиқарувчи ёғочсозлик комбинати ўтган тўрт йил мобайнида планларини муттасил ошириб бажариб келди. Корхона коллективи беш йилликнинг якунловчи йили бўлмиш шу йилнинг биринчи ярмида ҳам пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқарди. Комбинатнинг 180 ишчиси беш йиллик планни муддатидан илгари бажарди ва зарбдор деган фахрий номни олишга сазовор бўлди.

БУДАПЕШТ

Эгер шаҳрида архитектура ёдгорликларини сақлаш юзасидан Умумвенгрия конференцияси бўлиб ўтди. Шу соҳада ишлаётган 300 дан ортиқ мутахассис Венгрия Халқ Республикасидаги қадимий ёдгорликларни сақлаш проблемаларини, бу ёдгорликларнинг баъзиларини реконструкция қилиш ва тиклаш перспектив программасини муҳокама қилди.

ГАВАНА

Кубанинг Ольгин шаҳрида шакар қамишни йиғиштириб олувчи Совет—Куба «КТП-1» моделидаги комбайнлар ишлаб чиқарадиган завод қурилмоқда. Бу завод учун малакали ишчи кадрлар тайёрлаш иши муваффақиятли олиб борилмоқда. Яқинда Орьенте ва Лас-Вильяс вилоятларидаги техника билим юртларида ана шу заводда ишлаш учун тайёрланган кўп ёшларни чиқариш маросими биринчи марта ўтказилди. Куба ёшларидан 160 киши монтажчи ва машина-ускуналарни созловчи ишчи дипломларини олди. Бундан ташқари, яқинда СССРда йиғувчи-слесарь, моторист, автомеханик ихтисосларини эгаллаб келган бир гуруҳ мутахассисларнинг бу ерга қайтиб келиши кутилади. Кубаликлардан яна 60 дан зиёд киши стажировкадан ўтиш учун СССРга жўнаб кетиш тайёргарлигини кўрмоқда.

(ТАСС).

КЕСКИН МУАММО

ҚОҲИРА. ТАСС мухбири А. Суриков хабар беради. Статистиклар Мисрда ҳар 30 секундда битта бола туғилаётганлигини ҳисоблаб чиқдилар. Мамлакат аҳолиси ҳар йили 800 минг кишига кўпаяпти. Мисрда ҳар йили аҳолининг 2 процентдан зиёд кўпайиш суръати жаҳонда энг юксак суръатлардан биридир.

Шу йил март ойида мисрликлар 37 миллион кишидан ошди. Территориясининг 96 проценти чўл-биёбонлардан иборат Мисрнинг табиий иқлим шароити араб шарқидаги шу катта мамлакат аҳолисининг ғоят кўпчилиги 35 минг квадрат километрдан ошмайдиган майдонда — Нилнинг тор ва узун водийсида жойлашган. Ҳозирги вақтда Мисрда аҳоли яшайдиган районларнинг ҳар бир квадрат километрига 1040 киши тўғри келади.

ЧИЛИ ХАЛҚИ ҒАЛАБА ҚОЗОНАДИ

Чили Компартияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси, Чили Коммунистик ёшлари Марказий Комитетининг бош секретари Гладис Марин ТАСС мухбирига қуйидагиларни айтди:

СССРда Чили билан бирдамлик кампаниясининг ғоят кенгайиб кетганлиги мамлакатимиз ватанпарварларининг ҳаққоний иши бутун совет халқининг иши бўлиб қолганлигидан далолат беради.

Совет Иттифоқи халқимизга доим конкрет ва амалий ёрдам [illegible]

[illegible] суд-сўроқсиз турма ва қамоқ лагерларига ташланди. Чилидаги оддий кишилар ўз уйларидан чиқишга қўрқадилар. Одамлар ҳеч асос бўлмагани ҳолда қамоққа олинмоқда. Ўз оила аъзолари ва яқинлари кўз олдида қамоққа олинган 119 кишининг тақдири бунга мисол бўла олади. Бир неча кун ўтгандан кейин ҳарбий маъмурлар бу кишилар турмадагилар рўйхатида йўқ, чунки улар чет элларда ўлдирилган, деб сурбетларча эълон қилдилар. Ҳо-[illegible]

Диктатура ҳукмронлик қила бошлаганидан буён ўтган икки йил ичида, деди сўзини давом эттириб Гладис Марин, бизнинг халқимиз хунтага қарши кураш олиб бориш ўзи учун бирдан-бир тўғри йўл эканлигига ишонч ҳосил қилди. Бу кураш кун сайин кучаймоқда. Ишчилар синфи бу курашнинг олдинги сафларида бормоқда. Шу йил Биринчи май кунининг байрам қилиниши ишчилар синфининг сиёсий жиҳатдан етуклигини намойиш қилди. Бай-[illegible]

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ВАРШАВА. Зелена Гура воеводлигидаги энг йирик «Туров» шахтасининг коллективи шу беш йилликда 100 миллионинчи тонна кўмирни қазиб чиқариб, беш йиллик план топшириқларини 3,5 миллион тонна ошириб бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар.

«Туров» шахтёрлари беш йилликнинг охиригача планга қўшимча равишда яна 10 миллион тонна кўмир қазиб чиқариш мажбу-[illegible]

ЯНА ЯНГИ УЧРАШУВЛАР БЎЛАДИ

Москвада М. Горький номли Тошкент рус академик драма театрининг гастроллари ўтмоқда. Москваликларга ва пойтахт меҳмонларига бундан аввал хабар қилинганидек, классикларнинг, ҳозирги замон рус ва ўзбек драматургиясининг асарлари — гастроль эълонларида белгиланган асарларнинг ҳаммаси кўрсатилди. Саккизта спектакль — қайси бири кўпроқ муваффақият қозонганлигини айтиш қийин албатта, буларнинг ҳар бири томошабинлар билан лиқ тўла залларда кўрсатилди.

— Мен Тошкент театрининг учта спектаклини кўрдим, — деди ЎзТАГ мухбирига «Моспроект» институтининг бош мутахассиси М. Голубов. — Бу учта асарнинг ҳаммаси — «Кичик доктор», «Шоҳ Федор Иоаннович», «Саша Белова» менга жуда манзур тушди. Қолган спектаклларнинг ҳам ҳаммасини кўргим келди. Ростини айтганда, ўзининг ажойиб театрлари кўп бўлган, меҳмон бўлиб келиб турадиган коллективлар ҳамиша топиладиган Москвадек жойда томошабиннинг эътиборига сазовор бўлиш осон эмас. Тошкентликлар эса бундай [illegible]

[illegible] тирди. К. Симонов романларининг бу ажойиб инсценировкаси Ғалабанинг 30 йиллигига атаб бу спектаклни қўйган ижодий коллективга тан беришга ундайди. Кимки уруш нималигини билса, бу асарни кўргач кўп воқеаларни эслайди. Спектакль урушни кўрмаган кишиларга уруш тўғрисида оддийгина, қатъий, ростгўйлик билан ҳикоя қилиб бериб, Улуғ Ватан урушининг солдатларига бўлган миннатдорчиликни ўз юрагида сақлашга мажбур этади.

Ҳозирги вақтда Москвада меҳмон бўлиб турган туркманистонлик драматург А. Сариев юртдошларимизнинг маҳорати тўғрисида ўз фикрини бундай деб изҳор этди.

— Мен, — деди у, — Тошкент театрининг саккизта спектаклининг ҳаммасини ҳузур қилиб кўрдим. Бу асарларнинг бири кўпроқ, иккинчиси озроқ, лекин умуман менда яхши таассурот қолдирди. И. Дворецкийнинг «Саша Белова», Ч. Айтматовнинг «Момо ер» пьесаларини алоҳида таъкидлаб ўтишни хоҳлайман. Мен бу асарларни бошқа театрларнинг саҳнасида ҳам кўрдим. [illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.40 — ТОШКЕНТ. 17.45 — «Камалак» программаси. 18.10 — Мультфильм. 18.35 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 19.05 — **«Ахборот»**. 19.20 — Фильм-концерт (Москва). 20.50 — **«Ахборот»**. 21.30 — «Ўзбекистон чорвадори». 21.40 — Концерт. 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — **Футбол: «АРАРАТ»** (Ереван) — **«СПАРТАК»** (Москва). 23.15 — Телефильм. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — Тошкент. 11.30 — «Камалак» программаси. 12.00 — **«Шаҳар узра қушлар парвози»** (бадиий фильм). 17.40 — **«Сеҳргарлар»** (бадиий фильм). 19.15 — Мультфильм. 19.20 — Ҳужжатли фильм. 20.50 — **«Милиция сержанти»** (телевизион бадиий фильм, 2-серия). 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — **«Матонат»** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Болалар учун фильм. 20.15 — Ҳаракат хавфсизлиги учун». 20.45 — Фильм-концерт. 21.30 — Тошкент янгиликлари. 21.45 — **«Коцюбинскийлар оиласи»** (бадиий фильм, 2-серия).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/VIII да Қароқчилар.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Муҳаббат садоси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00), САНЪАТ САРОЙИ (18.00, 19.45, 21.15).

Тушлар ўнгидан келавермайди — «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00), «МОСКВА» (11.00, 12.30).

Сотқинлик кунлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 18.00, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (16.00, 18.00, 20.00).

Қайта тикланган никоҳ — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Жанжалга тайёрмиз — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Очкўзликка қарши маккорлик — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Музика садолари — «МОСКВА» 14.00, 18.00 20.00, 21.00, 21.30).

Шилқим — «ДРУЖБА» (12.00, 14.00, 18.00 20.00 21.00, 21.30).

Виннету — Инчу-чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.30, 16.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Муҳаббат садоси — «ХИВА».

Жаноб Септим ресторани — «ФЕСТИВАЛЬ».

ЎЗБЕКИСТОН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МОНТАЖ-СОЗЛАШ БОШҚАРМАСИ

«СРЕДАЗСПЕЦАВТОМАТИКА» трестининг

ТОШКЕНТ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МОНТАЖ-СОЗЛАШ БОШҚАРМАСИ

ДЕБ НОМЛАНДИ

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. — 02571. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 190.